EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

Bryssel, 2. kesäkuuta 2005 (09.06)
(OR. en)

9630/05

Toimielinten välinen asia:
2004/0127 (COD)

LIMITE

FRONT 99
CODEC 453
COMIX 361

ILMOITUS

Lähettäjä:	Pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	9431/05 FRONT 97 CODEC 425 COMIX 351
Kom:n ehd. nro:	10331/04 FRONT 111 COMIX 392 (KOM(2004) 391 lopull.)
Asia:	**Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi henkilöliikenteen rajanylitystä koskevasta yhteisön säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö)**

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainitun asetusehdotuksen uusi versio, joka perustuu korkeiden virkamiesten tasolla kokoontuvan sekakomitean kokouksessa 1. kesäkuuta 2005 käytyihin keskusteluihin.

EHDOTUS: EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

henkilöliikenteen rajanylitystä koskevasta yhteisön säännöstöstä[1] (Schengenin rajasäännöstö)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen[2],

noudattavat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä[3]

sekä katsovat seuraavaa:

1) Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 62 artiklan 1 kohdan nojalla toimenpiteiden toteuttaminen sen varmistamiseksi, ettei sisärajat ylittäviin henkilöihin sovelleta ulkorajavalvontaa, on osa perustamissopimuksen 14 artiklassa tarkoitettua unionin tavoitetta toteuttaa sisärajaton alue, jolla henkilöiden vapaa liikkuvuus taataan.
2) Perustamissopimuksen 61 artiklan mukaan henkilöiden vapaan liikkuvuuden takaavan alueen toteuttamista olisi täydennettävä rinnakkaistoimenpitein. Perustamissopimuksen 62 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ulkorajojen ylittämistä koskeva yhteinen politiikka on tällainen toimenpide.
3) Toteutettaessa yhteisiä toimenpiteitä, jotka koskevat henkilöliikenteen sisärajanylitystä ja ulkorajavalvontaa, olisi otettava huomioon osaksi Euroopan unionia sisällytetty Schengenin säännöstö ja erityisesti 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen[4] ja Yhteisen käsikirjan[5] asiaa koskevat määräykset.

---

1 **DE** piti voimassa asetusehdotusta koskevan yleisvarauman. **FR** säilytti parlamentaarisen varauman. **AT, FR, SI** ja **PT** säilyttivät kielivarauman.
2 EUVL C […], […], s. […].
3 EUVL …
4 EYVL L 239, 22.9.2000, s. 19.
5 EYVL C 313, 16.12.2002, s. 97.

4) Ulkorajavalvontaa koskevan yhteisen lainsäädännön antaminen erityisesti säännöstöä konsolidoimalla ja kehittämällä on ulkorajojen valvontaa koskevan yhteisen politiikan keskeisiä osia, sellaisena kuin se määritellään 7 päivänä toukokuuta 2002 annetussa komission tiedonannossa "Kohti Euroopan unionin jäsenvaltioiden ulkorajojen yhdennettyä valvontaa"[6]. Tämä tavoite mainitaan suunnitelmassa Euroopan unionin jäsenvaltioiden ulkorajojen valvonnasta, jonka neuvosto hyväksyi 13 päivänä kesäkuuta 2002 ja jolle myös Eurooppa-neuvosto antoi tukensa Sevillassa 21 ja 22 päivänä kesäkuuta 2002 ja Thessalonikissa 19 ja 20 päivänä kesäkuuta 2003.

5) Henkilöliikenteen rajanylitystä koskevien yhteisten sääntöjen määrittäminen ei aseta kyseenalaiseksi eikä vaikuta niihin vapaata liikkuvuutta koskeviin oikeuksiin, jotka kuuluvat unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen sekä sellaisille kolmansien maiden kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen, joilla yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä asianomaisten maiden välillä tehtyjen sopimusten perusteella on unionin kansalaisten kanssa yhtäläiset oikeudet vapaaseen liikkuvuuteen.

6) Ulkorajavalvonta on niiden jäsenvaltioiden edun mukaista, joiden ulkorajoilla sitä toteutetaan, mutta se on myös kaikkien niiden jäsenvaltioiden edun mukaista, jotka ovat lakkauttaneet ulkorajavalvonnan sisärajoillaan. Ulkorajavalvonnan tehtävänä on torjua osaltaan laitonta maahanmuuttoa ja ihmiskauppaa ja ehkäistä jäsenvaltioiden sisäiseen turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen, kansanterveyteen ja kansainvälisiin suhteisiin kohdistuvia uhkia.

6 a) Rajatarkastukset olisi suoritettava ihmisarvoa täysin kunnioittaen. Ulkorajavalvonta olisi suoritettava ammattimaisesti ja kohteliaasti, ja sen olisi oltava oikeassa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

7) Ulkorajavalvontaan kuuluvat paitsi henkilöihin rajanylityspaikoilla kohdistettavat tarkastukset ja rajanylityspaikkojen välisen rajaosuuden valvonta myös sisäiselle turvallisuudelle aiheutuvien riskien analyysi ja niiden uhkien analyysi, joita saattaa kohdistua ulkorajojen turvallisuuteen. Sen vuoksi olisi vahvistettava edellytykset, kriteerit ja yksityiskohtaiset menettelytavat, joilla säännellään sekä rajanylityspaikoilla suoritettavia tarkastuksia että rajavalvontaa.

---

[6] KOM(2002) 233 lopullinen.

8) Kohtuuttomien odotusaikojen välttämiseksi rajoilla olisi säädettävä, että poikkeuksellisissa ja odottamattomissa olosuhteissa ulkorajoilla suoritettavia tarkastuksia on mahdollista lieventää. Kolmansien maiden kansalaisten asiakirjat tulee kuitenkin leimata edelleen järjestelmällisesti, jos rajatarkastuksia lievennetään. Leimaamisen ansiosta rajanylityksen ajankohta ja paikka voidaan todeta varmasti tarvitsematta todeta jokaisessa tapauksessa sitä, että kaikki vaaditut matkustusasiakirjojen tarkastustoimenpiteet on toteutettu.

9) Jotta odotusaikoja voitaisiin lyhentää vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvien henkilöiden osalta, ulkorajojen ylityspaikoille olisi olosuhteiden salliessa järjestettävä erilliset kulkuväylät, jotka merkitään kaikissa jäsenvaltioissa yhdenmukaisin opastein. Kansainvälisillä lentoasemilla olisi käytettävä erillisiä kulkuväyliä. Jäsenvaltioiden olisi harkittava erillisten kulkuväylien käyttöönottoa meri- ja maarajojen ylityspaikoilla silloin kun tätä pidetään tarkoituksenmukaisena paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

10) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, ettei tarkastusmenettelyistä aiheudu vakavaa estettä ulkorajojen yli tapahtuvalle taloudelliselle, sosiaaliselle ja kulttuuriselle kanssakäymiselle. Niiden olisi osoitettava tätä varten riittävästi henkilöstöä ja varoja.

11) Jäsenvaltioiden olisi nimettävä kansallinen yksikkö tai kansallisia yksiköitä, jotka vastaavat ulkorajavalvontatehtävistä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jos ulkorajavalvontatehtävät uskotaan samassa jäsenvaltiossa useammalle yksikölle, niiden olisi tehtävä tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä.

12) Ulkorajavalvontaan liittyvää operatiivista yhteistyötä ja avunantoa jäsenvaltioiden välillä hallinnoi ja koordinoi asetuksella (EY) N:o 2007/2004[7] perustettu Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva virasto.

[7] EUVL L […], […], s. […].

13) Olisi kuitenkin täsmennettävä, että tämä asetus ei vaikuta yleisten poliisivaltuuksien nojalla suoritettaviin tarkastuksiin, kotimaanlentojen yhteydessä suoritettavien tarkastusten kaltaisiin henkilöiden turvatarkastuksiin, jäsenvaltioiden oikeuteen suorittaa poikkeuksellisia matkatavaroiden tarkastuksia yhteisön sisäisen lentomatkan suorittavien henkilöiden käsimatkatavaroihin ja kirjattuihin matkatavaroihin sekä yhteisön sisäisen merimatkan suorittavien henkilöiden matkatavaroihin kohdistuvien tarkastusten ja muodollisuuksien lakkauttamisesta 19 päivänä joulukuuta 1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3925/91[8] nojalla, eikä jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, joka koskee matkustus- ja henkilöasiakirjojen hallussapitoa tai velvollisuutta ilmoittaa viranomaisille läsnäolostaan asianomaisen jäsenvaltion alueella.

14) Jäsenvaltioiden olisi myös voitava palauttaa ulkorajavalvonta väliaikaisesti sisärajoilleen, kun niiden yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuu vakava uhka. Tähän liittyvät edellytykset ja menettelyt olisi vahvistettava, jotta voidaan varmistaa toimenpiteen poikkeuksellinen luonne ja suhteellisuusperiaatteen noudattaminen. Ulkorajavalvonnan laajuus ja kesto olisi rajoitettava siihen, mikä on välttämätöntä uhkan torjumiseksi.

15) Ulkorajavalvonnan palauttamisen sisärajoille olisi oltava henkilöiden vapaan liikkuvuuden alueella poikkeuksellinen toimenpide. Ulkorajavalvontaa ei pitäisi suorittaa eikä muodollisuuksia edellyttää ainoastaan sillä perusteella, että kyseessä on sisärajan ylittäminen.

16) Olisi syytä säätää menettelystä, jonka mukaisesti komissio voi muuttaa ulkorajavalvontaa koskevia tiettyjä käytännön sääntöjä. Näissä tapauksissa tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY[9] mukaisesti.

17) Olisi myös säädettävä menettelystä, jonka mukaisesti jäsenvaltiot voivat ilmoittaa komissiolle ulkorajavalvontaa koskeviin muihin käytännön sääntöihin tehdyistä muutoksista.

---

[8] EYVL L 374, 31.12.1991, s. 4. Asetus sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1882/2003 (EUVL L 284, 31.10.2003, s. 1).

[9] EYVL L 184, 17.9.1999, s. 23.

18) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitetta, joka on henkilöliikenteen rajanylitystä koskevien sääntöjen vahvistaminen, koska se vaikuttaa suoraan ulko- ja sisärajoja koskevaan yhteisön säännöstöön, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.

19) Tässä asetuksessa noudatetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Sen täytäntöönpanossa noudatetaan kansainvälistä suojelua ja palauttamiskieltoa koskevia jäsenvaltioiden velvoitteita.

20) EY:n perustamissopimuksen 299 artiklasta poiketen tätä asetusta sovelletaan Ranskan ja Alankomaiden osalta ainoastaan niiden Euroopassa sijaitseviin alueisiin. Asetus ei vaikuta Ceutan ja Melillan kaupunkeja koskeviin erityisjärjestelyihin, jotka määritellään Espanjan kuningaskunnan liittymisestä 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehtyyn yleissopimukseen tehdyssä sopimuksessa[10].

21) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen antamiseen eikä se sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tämä asetus perustuu Schengenin säännöstöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen kolmannen osan IV osaston määräysten nojalla, Tanskan olisi edellä mainitun pöytäkirjan 5 artiklan mukaan päätettävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on antanut tämän asetuksen, saattaako se asetuksen osaksi kansallista lainsäädäntöään.

22) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännöstön määräyksiä Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyssä sopimuksessa[11] tarkoitetulla tavalla siltä osin, kuin ne kuuluvat kyseisen sopimuksen tietyistä yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä tehdyn neuvoston päätöksen 1999/437/EY[12] 1 artiklan A kohdassa tarkoitettuun alaan.

---

[10] EYVL L 239, 22.9.2000, s. 69.
[11] EYVL L 176, 10.7.1999, s. 36.
[12] EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31.

23) On sovittava järjestelystä, jonka mukaisesti Islannin ja Norjan edustajat voivat osallistua täytäntöönpanovaltaansa käyttävää komissiota avustavien komiteoiden työhön. Tällaista järjestelyä on tarkasteltu edellä mainittuun sopimukseen liitetyssä yhteisön sekä Islannin ja Norjan välisessä kirjeenvaihdossa[13].

24) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään edelleen Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välillä allekirjoitetussa sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen[14] tarkoitettuja Schengenin säännöstön määräyksiä, jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa ja mainitun sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin ja Euroopan yhteisön puolesta sekä sopimuksen tiettyjen määräysten väliaikaisesta soveltamisesta 25 päivänä lokakuuta 2004 tehtyjen neuvoston päätösten[15] 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun alaan.

25) On sovittava järjestelystä, jonka mukaisesti Sveitsin edustajat voivat osallistua täytäntöönpanovaltaansa käyttävää komissiota avustavien komiteoiden työhön. Tällaista järjestelyä on tarkasteltu edellä mainittuun sopimukseen liitetyssä yhteisön ja Sveitsin välisessä kirjeenvaihdossa[16].

26) Tällä asetuksella kehitetään sellaisia Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn neuvoston päätöksen 2000/365/EY[17] mukaisesti. Sen vuoksi Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu tämän asetuksen antamiseen, asetus ei sido sitä, eikä asetusta sovelleta siihen.

27) Tällä asetuksella kehitetään sellaisia Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin 28 päivänä helmikuuta 2002 tehdyn neuvoston päätöksen 2002/192/EY[18] mukaisesti. Sen vuoksi Irlanti ei osallistu asetuksen antamiseen, asetus ei sido sitä, eikä asetusta sovelleta siihen.

---

13 EYVL L 176, 10.7.1999, s. 53.
14 Neuvoston asiak. 13054/04, saatavilla osoitteessa http://register.consilium.eu.int
15 EUVL L 368, 15.12.2004, s. 26 ja EUVL L 370, 17.12.2004, s. 78.
16 Neuvoston asiak. 13054/04, saatavilla osoitteessa http://register.consilium.eu.int
17 EYVL L 131, 1.6.2000, s. 43.
18 EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20.

28) Tämän asetuksen 1 artiklan ensimmäinen virke, 5 artiklan 4 kohdan a alakohta, III osasto ja Schengenin tietojärjestelmää koskevat II osaston ja sen liitteiden säännökset ovat vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja Schengenin säännöstöön perustuvia tai muuten siihen liittyviä säännöksiä.

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO
YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde ja periaatteet

Tässä asetuksessa säädetään siitä, ettei Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiä sisärajoja ylittäviin henkilöihin kohdisteta ulkorajavalvontaa.
Siinä vahvistetaan säännöt Euroopan unionin jäsenvaltioiden ulkorajoja ylittäviin henkilöihin kohdistuvasta ulkorajavalvonnasta.

2 artikla
Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) 'sisärajoilla'
   a) jäsenvaltioiden yhteisiä maarajoja, joki- ja järvirajat mukaan luettuina;
   b) jäsenvaltioiden lentoasemia sisäisten lentojen osalta;
   c) jäsenvaltioiden meri-, joki ja järviliikenteen satamia säännöllisen lauttaliikenteen osalta;

2) 'ulkorajoilla' jäsenvaltioiden maarajoja, joki- ja järvirajat mukaan luettuina, merirajoja, lentoasemia ja joki-, meri- ja järviliikenteen satamia edellyttäen, että ne eivät ole sisärajoja;

3) 'sisäisellä lennolla' yksinomaan jäsenvaltioiden alueelta lähtevää ja jäsenvaltioiden alueelle saapuvaa lentoa, johon ei sisälly välilaskua kolmannen maan alueella;

4) 'säännöllisellä lauttaliikenteellä' kahden tai useamman jäsenvaltioiden alueella sijaitsevan saman sataman välistä lauttayhteyttä, jossa ei käydä jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella sijaitsevassa satamassa ja jossa kuljetetaan henkilöitä ja ajoneuvoja julkaistun aikataulun mukaisesti;

5) 'vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvilla henkilöillä':

a) EY:n perustamissopimuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja unionin kansalaisia sekä 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetussa direktiivissä 2004/38/EY[19] tarkoitettuja kolmansien maiden kansalaisia, jotka ovat oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttävän unionin kansalaisen perheenjäseniä;

b) sellaisia kolmansien maiden kansalaisia ja heidän perheenjäseniään heidän kansalaisuudestaan riippumatta, joilla on yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä kyseisten kolmansien maiden välillä tehtyjen sopimusten perusteella unionin kansalaisten kanssa yhtäläinen oikeus vapaaseen liikkuvuuteen[20];

6) 'kolmannen maan kansalaisella' henkilöä, joka ei ole Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin kansalainen ja johon ei sovelleta 5 kohtaa;

7) 'maahantulokieltoon määrätyllä henkilöllä' kolmannen maan kansalaista, josta on tehty ilmoitus Schengenin tietojärjestelmään Schengenin yleissopimuksen 96 artiklan määräysten mukaisesti ja siinä vahvistetuin perustein;

8) 'rajanylityspaikalla' toimivaltaisten viranomaisten ulkorajojen ylitykseen hyväksymää ylityspaikkaa;

9) 'ulkorajavalvonnalla' tämän asetuksen mukaisesti ja sen soveltamiseksi rajalla toteutettavia toimia, jotka muista syistä riippumatta suoritetaan ainoastaan rajanylitysaikomuksen tai rajanylityksen perusteella ja jotka käsittävät rajatarkastukset ja rajavalvonnan;

10) 'rajatarkastuksilla' rajanylityspaikoilla suoritettavia tarkastuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että henkilöt, heidän kulkuneuvonsa ja heidän hallussaan olevat esineet voidaan päästää jäsenvaltioiden alueelle tai pois sieltä;

---

[19] EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77.

[20] Lausuma muukalaispassin ja kansalaisuudettoman passin haltijoista:
"Euroopan parlamentti ja neuvosto pyytävät komissiota antamaan asetuksen (EY) N:o 539/2001 tarkistuksen yhteydessä ehdotuksia, jotka koskevat jäsenvaltioissa oleskelevien muukalaispassin ja kansalaisuudettoman passin haltijoiden vapauttamista viisumivelvollisuudesta."

11) 'rajavalvonnalla' rajojen valvontaa muualla kuin rajanylityspaikoilla ja rajanylityspaikkojen valvontaa muulloin kuin niiden vahvistettuina aukioloaikoina henkilöiden estämiseksi kiertämästä rajatarkastuksia;

12) 'toisen linjan tarkastuksella' lisätarkastusta, joka voidaan suorittaa erityisessä paikassa muualla kuin siellä, jossa kaikki henkilöt tarkastetaan (ensilinja);

13) 'rajavartijalla' virkamiestä, jonka toimipaikka kansallisen lainsäädännön mukaan sijaitsee joko rajanylityspaikalla tai rajalla tai sen välittömässä läheisyydessä ja joka suorittaa ulkorajavalvontatehtäviä tämän asetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

14) 'liikenteenharjoittajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka ammattina on kuljettaa henkilöitä;

15) 'oleskeluluvalla'

a) kaikkia jäsenvaltioiden asetuksella (EY) N:o 1030/2002 säädetyn yhtenäisen kaavan mukaisesti myöntämiä oleskelulupia;

b) kaikkia muita jäsenvaltion kolmansien maiden kansalaisille myöntämiä asiakirjoja, joiden perusteella nämä voivat jäädä jäsenvaltion alueelle tai palata sinne, lukuun ottamatta väliaikaisia oleskelulupia, jotka myönnetään a alakohdassa tarkoitettua oleskelulupaa koskevan ensimmäisen hakemuksen tai turvapaikkahakemuksen käsittelyn ajaksi;

16) 'risteilyaluksella' alusta, joka kulkee tiettyä reittiä etukäteen laaditun ohjelman mukaisesti eri satamissa tehtävine turistikäynteineen ja josta ei tavallisesti jätetä matkustajia matkan varrelle ja johon ei oteta uusia matkustajia matkan varrelta;

17) 'huviveneilyllä' huviveneiden urheilu- tai matkailukäyttöä;

18) 'rannikkokalastuksella' kalastustoimintaa aluksilla, jotka palaavat päivittäin tai 36 tunnin kuluessa jäsenvaltion alueella sijaitsevaan satamaan käymättä välillä kolmannessa maassa sijaitsevassa satamassa;

19) 'kansanterveyteen kohdistuvalla uhalla' tauteja, jotka voivat aiheuttaa Maailman terveysjärjestön kansainvälisten terveyssäännösten määritelmän mukaisen epidemian, ja muita infektiotauteja tai tarttuvia loistauteja, jos niissä säädetään jäsenvaltioiden kansalaisiin sovellettavissa suojelusäännöksissä.

3 artikla
Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioiden sisä- tai ulkorajat ylittäviin henkilöihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta:

a) vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvien henkilöiden oikeuksia;

b) pakolaisten ja kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden oikeuksia, erityisesti palauttamiskiellon osalta.

II OSASTO
ULKORAJAT

I luku
Ulkorajojen ylittäminen ja maahantuloedellytykset

4 artikla
Ulkorajojen ylittäminen

1. Ulkorajat voidaan ylittää ainoastaan rajanylityspaikkojen kautta niiden vahvistettuina aukioloaikoina. Aukioloajat on ilmoitettava selkeästi niillä rajanylityspaikoilla, jotka eivät ole auki 24 tuntia vuorokaudessa.
   Jäsenvaltioiden on annettava 30 a artiklan mukaisesti komissiolle tiedoksi luettelo rajaylityspaikoistaan.

2. Edellä 1 kohdasta poiketen voidaan velvoitteesta, jonka mukaan ulkorajat on ylitettävä rajanylityspaikkojen kautta niiden vahvistettuina aukioloaikoina, säätää poikkeuksia seuraavasti:
   a) huviveneilyä ja rannikkokalastusta varten;
   b) sellaisia merimiehiä varten, jotka käyvät maissa satamapaikkakunnalla, jossa heidän aluksensa poikkeaa, tai lähipaikkakunnilla;
   c) erityisessä tilanteessa olevia henkilöitä tai henkilöryhmiä varten, edellyttäen että heillä on hallussaan kansallisen lainsäädännön vaatimat luvat ja että jäsenvaltioiden yleiseen järjestykseen ja sisäiseen turvallisuuteen liittyvät syyt eivät ole sitä vastaan;
   d) sellaisia henkilöitä tai henkilöryhmiä varten, jotka ovat ennakoimattomassa hätätilanteessa.

3. Edellä 2 kohdassa säädettyjä poikkeuksia ja kansainvälistä suojelua koskevia jäsenvaltioiden velvollisuuksia rajoittamatta jäsenvaltioiden on otettava kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti käyttöön seuraamuksia, joita sovelletaan, jos ulkoraja ylitetään luvattomasti muualta kuin rajanylityspaikan kautta tai muulloin kuin sen vahvistettuina aukioloaikoina. Näiden seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

5 artikla

Kolmansien maiden kansalaisten maahantuloedellytykset

1. Kolmannen maan kansalaisen maahantuloedellytykset enintään kolmen kuukauden pituista oleskelua varten kuuden kuukauden ajanjaksoa kohden ovat seuraavat:
   a) hänellä on hallussaan voimassa oleva rajanylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja tai -asiakirjat;
   b) hänellä on voimassa oleva viisumi, jos se vaaditaan asetuksen (EY) N:o 539/2001[21] nojalla, paitsi jos hänellä on 2 artiklan 15 kohdassa määritelty voimassa oleva oleskelulupa;
   c) hän näyttää toteen suunnitellun oleskelun tarkoituksen ja edellytykset, ja hänellä on toimeentuloon tarvittavat varat ottaen huomioon sekä suunnitellun oleskelun kesto että lähtömaahan paluu tai kauttakulkumatka sellaiseen kolmanteen maahan, jonne hänen pääsynsä on taattu, tai hän kykenee hankkimaan laillisesti tällaiset varat;
   d) häntä ei ole määrätty maahantulokieltoon Schengenin tietojärjestelmässä (SIS);
   e) hänen ei katsota voivan vaarantaa minkään jäsenvaltion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä eikä kansainvälisiä suhteita, eikä häntä etenkään ole jäsenvaltioiden kansallisissa tietokannoissa samoin perustein määrätty maahantulokieltoon.

2. Liitteessä I on ei-tyhjentävä luettelo maahanpääsyn tueksi esitettävistä asiakirjoista, joita rajavartija voi pyytää kolmannen maan kansalaiselta selvittääkseen 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttymisen.

3. Toimeentuloon tarvittavat varat arvioidaan oleskelun keston ja tarkoituksen mukaan asianomaisessa jäsenvaltiossa tai asianomaisissa jäsenvaltioissa majoituksesta ja elintarvikkeista maksettavien keskimääräisten hintojen perusteella siten, että säästöluokan majoituksen hinta kerrotaan oleskelupäivien määrällä.

[21] EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1. Asetusta on viimeksi muutettu asetuksella (EY) N:o 453/2003, EUVL L 69, 13.3.2003, s. 10.

Jäsenvaltioiden vahvistamat ohjeelliset määrät on annettava tiedoksi komissiolle 30 a artiklan mukaisesti.

Toimeentuloon tarvittavat varat voidaan selvittää kolmannen maan kansalaisen hallussa olevan käteisen rahan, matkasekkien ja luottokorttien perusteella. Ylläpitositoumus, jos tällaisesta sitoumuksesta säädetään kansallisessa lainsäädännössä, ja kansallisessa lainsäädännössä määritelty vastaanottajan antama takuukirje, jos kolmannen maan kansalainen majoittuu vastaanottajansa luokse, voivat myös riittää osoitukseksi toimeentuloon tarvittavista varoista.

4. Edellä 1 kohdasta poiketen:

a) Kauttakulku toisten jäsenvaltioiden alueen kautta sallitaan kolmannen maan kansalaiselle, joka ei täytä maahantuloedellytyksiä mutta jolla on jonkin jäsenvaltion myöntämä oleskelulupa tai paluuviisumi tai tarvittaessa molemmat asiakirjat, jotta hän voi matkustaa oleskeluluvan tai paluuviisumin myöntäneen jäsenvaltion alueelle, paitsi jos hän on sen jäsenvaltion kansallisessa maahantulo- tai kauttakulkukieltoluettelossa, jonka ulkorajan hän pyrkii ylittämään.

b) Maahantulo jäsenvaltioiden alueelle sallitaan kolmannen maan kansalaiselle, joka täyttää 1 kohdassa tarkoitetut edellytykset muutoin paitsi b alakohdan osalta ja joka saapuu rajalle, jos hänelle myönnetään rajalla viisumi asetuksen (EY) N:o 415/2003 mukaisesti.

Rajalla myönnetyistä viisumeista on pidettävä luetteloa.

Jos viisumia ei voida kiinnittää asiakirjaan, se on kiinnitettävä poikkeuksellisesti kyseiseen asiakirjaan liitettävälle erilliselle lisälehdelle. Tällöin on käytettävä neuvoston asetuksessa (EY) N:o 333/2002[22] säädettyä viisumin kiinnittämiseen tarkoitettua yhtenäisen kaavan mukaista lomaketta.

c) Maahantulo jäsenvaltion alueelle voidaan sallia humanitaarisesta syystä, kansallisen edun vuoksi tai kansainvälisten velvoitteiden perusteella kolmannen maan kansalaiselle, joka ei täytä yhtä tai useampaa 1 kohdassa tarkoitetuista edellytyksistä. Jos asianomaista kolmannen maan kansalaista koskee 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu maahantulokielto, jäsenvaltion, joka sallii hänen tulonsa alueelleen, on ilmoitettava tästä muille jäsenvaltioille.

[22] EYVL L 53, 23.2.2002, s. 4.

II luku
Ulkorajojen valvonta ja käännyttäminen

5 a artikla

Rajatarkastusten suorittaminen

1. Rajavartijoiden on tehtäviään hoitaessaan kunnioitettava ihmisarvoa kaikilta osin. Toimenpiteiden, joita he tehtäviään hoitaessaan toteuttavat, on oltava oikeassa suhteessa niille asetettuihin tavoitteisiin.

2. Rajatarkastuksia suorittaessaan rajavartijat eivät saa syrjiä ketään millään seuraavista perusteista: sukupuoli, rotu, etninen alkuperä, uskonto, vakaumus, vammaisuus, ikä tai seksuaalinen suuntautuminen.

6 artikla

Henkilöiden tarkastaminen rajanylityspaikoilla

1. Rajavartijat valvovat rajanylitysliikennettä ulkorajoilla tarkastuksin. Tarkastukset suoritetaan tämän luvun säännösten mukaisesti.

   Myös kulkuneuvot ja rajan ylittävien henkilöiden hallussa olevat esineet voidaan tarkastaa. Kun tarkastuksiin sisältyy etsintöjä, sovelletaan kunkin jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä.

2. Kaikille ulkorajan ylittäville henkilöille suoritetaan vähimmäistarkastus, jotta heidän henkilöllisyytensä voidaan todeta esitettyjen matkustusasiakirjojen perusteella. Tällaisessa vähimmäistarkastuksessa selvitetään nopeasti ja yksinkertaisesti rajanylitykseen oikeuttavan asiakirjan voimassaolo ja se, onko siinä väärentämiseen tai väärennökseen viittaavia merkkejä, käyttämällä tarvittaessa teknisiä laitteita ja tarkastamalla asiaankuuluvista tietokannoista yksinomaan varastettuja, kavallettuja, kadonneita ja mitätöityjä asiakirjoja koskevat tiedot.

Edellä tarkoitettua vähimmäistarkastusta sovelletaan yleensä vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluviin henkilöihin.

Rajavartijat voivat kuitenkin satunnaisesti tehdä hakuja kansallisiin ja eurooppalaisiin tietokantoihin suorittaessaan vähimmäistarkastuksia vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluville henkilöille varmistuakseen siitä, ettei henkilö aiheuta todellista, ajankohtaista ja riittävän vakavaa vaaraa jäsenvaltioiden sisäiselle turvallisuudelle, yleiselle järjestykselle tai kansainvälisille suhteille tai ettei hän aiheuta uhkaa kansanterveydelle.

Näiden tarkistusten seuraukset eivät saa heikentää vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvien henkilöiden oikeutta tulla asianomaisen jäsenvaltion alueelle direktiivin 2004/38/EY mukaisesti[23].

3. Kolmansien maiden kansalaisille tehdään perusteellinen tarkastus heidän saapuessaan maahan ja poistuessaan maasta[24].

   a) Perusteelliseen maahantulotarkastukseen kuuluu:

      5 artiklan 1 kohdassa säädettyjen maahantuloedellytysten ja soveltuvin osin oleskeluun ja ammattitoiminnan harjoittamiseen oikeuttavien asiakirjojen tarkistaminen. Tätä varten on tarkistettava yksityiskohtaisesti seuraavat seikat:

      i) tarkastetaan, että kolmannen maan kansalaisella on rajan ylittämiseen oikeuttava asiakirja, jonka voimassaolo ei ole päättynyt, ja että siihen on tarvittaessa liitetty vaadittu viisumi tai oleskelulupa;

      ii) tutkitaan matkustusasiakirja perusteellisesti väärentämiseen tai väärennökseen viittaavien merkkien etsimiseksi;

      iii) tarkastetaan asianomaisen kolmannen maan kansalaisen matkustusasiakirjassa olevat maahantulo- ja maastalähtöleimat ja verrataan maahantulo- ja maastalähtöpäivämääriä sen tarkistamiseksi, ettei henkilö ole jo ylittänyt jäsenvaltioiden alueella oleskelun sallittua enimmäisaikaa;

      iv) selvitetään asianomaisen kolmannen maan kansalaisen lähtöpaikka ja määränpää sekä suunnitellun oleskelun tarkoitus ja tarkastetaan tarvittaessa näiden tueksi esitetyt asiakirjat;

[23] EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77.
[24] **SI** teki varauman 3 kohtaan.

v) selvitetään, että asianomaisella kolmannen maan kansalaisella on toimeentuloon tarvittavat varat aiotun oleskelun kestoa ja tarkoitusta varten sekä paluumatkaa tai kolmanteen maahan suuntautuvaa kauttakulkumatkaa varten, tai että hän pystyy hankkimaan nämä varat laillisin keinoin;

vi) selvitetään, että asianomainen kolmannen maan kansalainen, hänen kulkuneuvonsa ja hänen kuljettamansa tavarat eivät todennäköisesti vaaranna minkään jäsenvaltion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä tai kansainvälisiä suhteita. Tämän selvittäminen edellyttää muun muassa suorien hakujen tekemistä Schengenin tietojärjestelmään (SIS) ja kansallisiin tietokantoihin tallennettuihin, henkilöitä ja tarvittaessa esineitä koskeviin tietoihin ja ilmoituksiin sekä tarvittaessa tällaisessa ilmoituksessa toteutettavaksi pyydetyn toimenpiteen suorittamista.

b) Perusteelliseen maastalähtötarkastukseen kuuluu:

i) sen tarkastaminen, että kolmannen maan kansalaisella on rajanylitykseen oikeuttava asiakirja;

ii) matkustusasiakirjan tutkiminen väärentämiseen tai väärennökseen viittaavien merkkien etsimiseksi;

iii) mahdollisuuksien mukaan sen tarkistaminen, että kolmannen maan kansalaisen ei katsota muodostavan uhkaa minkään jäsenvaltion yleiselle järjestykselle, sisäiselle turvallisuudelle tai kansainvälisille suhteille.

Perusteelliseen maastalähtötarkastukseen voivat myös kuulua:

i) sen tarkistaminen, että henkilöllä on voimassa oleva viisumi, jos se vaaditaan asetuksen (EY) N:o 539/2001[25] nojalla, paitsi jos hänellä on 2 artiklan 15 kohdassa määritelty voimassa oleva oleskelulupa;

ii) sen selvittäminen, että henkilö ei ole ylittänyt luvalliselle oleskelulle jäsenvaltioiden alueella asetettua enimmäiskestoa;

iii) hakujen tekeminen Schengenin tietojärjestelmään ja kansallisiin tietokantoihin tallennettuihin henkilöitä ja esineitä koskeviin ilmoituksiin.

4. Perusteelliset tarkastukset on kolmannen maan kansalaisen pyynnöstä suoritettava asiattomilta suljetulla alueella, jos sellainen on käytettävissä.

[25] EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1. Asetusta on viimeksi muutettu asetuksella (EY) N:o 453/2003, EUVL L 69, 13.3.2003, s. 10.

5. Kolmansien maiden kansalaisille, joille suoritetaan perusteellinen lisätarkastus toisella linjalla, on annettava tietoja tarkastuksen tarkoituksesta ja tarkastusmenettelystä. Nämä tiedot on oltava saatavilla yhteisön toimielinten kaikilla virallisilla kielillä ja asianomaisen jäsenvaltion rajavaltion tai -valtioiden kielellä tai kielillä, ja niissä on ilmoitettava, että kolmannen maan kansalainen voi pyytää perusteellisen tarkastuksen toisella linjalla suorittaneiden rajavartijoiden nimet tai henkilöstönumerot ja rajanylityspaikan nimen ja rajanylityksen ajankohdan.

6. Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvat henkilöt on tarkastettava direktiivin 2004/38/EY[26] mukaisesti.

7. Tallennettavia tietoja koskevista yksityiskohtaisista säännöistä säädetään liitteessä II.

7 artikla

Rajatarkastusten lieventäminen

1. Ulkorajoilla suoritettavia rajatarkastuksia voidaan lieventää poikkeuksellisten ja odottamattomien olosuhteiden vuoksi. Poikkeuksellisten ja odottamattomien olosuhteiden katsotaan vallitsevan silloin, kun odotusaika rajanylityspaikalla muodostuu odottamattomista tapahtumista johtuvien liikennemäärien vuoksi kohtuuttomaksi, vaikka kaikki saatavilla olevat henkilöstö-, välineistö- ja järjestelyresurssit on otettu käyttöön.

2. Jos rajatarkastuksia lievennetään 1 kohdan mukaisesti, maahantuloliikenteeseen kohdistuvat rajatarkastukset ovat periaatteessa ensisijaisia maastalähtöliikenteeseen kohdistuviin rajatarkastuksiin nähden.
Päätöksen rajatarkastusten lieventämisestä tekee rajanylityspaikan johtava rajavartija.
Rajatarkastusten lieventäminen saa olla vain tilapäistä, se on mukautettava perusteena oleviin olosuhteisiin ja se on otettava käyttöön asteittain.

[26] EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77.

3. Vaikka rajatarkastuksia lievennettäisiin, rajavartijan on leimattava kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat 9 artiklan mukaisesti sekä maahantulon että maastalähdön yhteydessä.

4. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava Euroopan parlamentille ja komissiolle kerran vuodessa selvitys tämän artiklan soveltamisesta.

8 artikla

Erilliset kulkuväylät ja opasteet

1. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön erilliset kulkuväylät erityisesti ilmarajojensa ylityspaikoilla henkilöiden tarkastamiseksi 6 artiklan mukaisesti. Nämä väylät on erotettava toisistaan opasteilla, joissa on liitteessä III esitetyt merkinnät. Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön erilliset kulkuväylät meri- ja maarajojensa ylityspaikoilla sekä niiden jäsenvaltioiden välisillä rajoilla, jotka eivät sovella 18 artiklaa yhteisillä rajoillaan. Jos jäsenvaltiot ottavat käyttöön erilliset väylät näillä rajoilla, on käytettävä liitteessä III esitetyillä merkinnöillä varustettuja opasteita.

   Jäsenvaltioiden on varmistettava, että väylät on merkitty selkeästi, mukaan luettuina tapaukset, jolloin erillisten väylien käyttöä koskevien sääntöjen soveltamisesta luovutaan 4 kohdan mukaisesti, jotta henkilöliikenteen rajanylitys tapahtuisi mahdollisimman sujuvasti.

2. a) Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvilla henkilöillä on oikeus käyttää kulkuväyliä, jotka on merkitty liitteessä III olevan A osan opasteella. He voivat käyttää myös liitteessä III olevan B osan opasteella merkittyjä väyliä.
   b) Kaikkien muiden henkilöiden on käytettävä liitteessä III olevan B osan opasteella merkittyjä väyliä.
   Edellä mainitut opasteiden merkinnät voidaan tehdä kunkin jäsenvaltion valitsemalla kielellä tai kielillä.

3. Jäsenvaltiot voivat meri- ja maarajojen ylityspaikoilla erottaa toisistaan kevyen ja raskaan ajoneuvoliikenteen ja linja-autot erillisille väylille käyttäen liitteessä III olevan C osan opasteita.
   Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa käyttää näissä opasteissa erilaisia merkintöjä paikallisten olosuhteiden mukaisesti.

4. Jos liikennemäärät jollakin rajanylityspaikalla ovat tilapäisesti epätasapainossa, toimivaltaiset viranomaiset voivat luopua erillisten väylien käyttöä koskevien sääntöjen soveltamisesta, kunnes tasapaino palautuu.

5. Nykyiset opasteet on muutettava 1, 2 ja 3 kohdan säännösten mukaisiksi viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2009. Jos jäsenvaltiot uusivat opasteita tai asentavat rajanylityspaikoille uusia opasteita ennen tätä päivämäärää, niiden on noudatettava mainituissa kohdissa säädettyjä merkintöjä.

9 artikla

Kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjojen leimaaminen

1. Kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat leimataan järjestelmällisesti maahantulon ja maastalähdön yhteydessä. Maahantulo- tai maastalähtöleima merkitään erityisesti seuraaviin asiakirjoihin:
   a) kolmansien maiden kansalaisten rajanylitykseen oikeuttavat asiakirjat, joissa on voimassa oleva viisumi;
   b) niiden kolmansien maiden kansalaisten rajanylitykseen oikeuttavat asiakirjat, joille jäsenvaltio myöntää viisumin rajalla;
   c) niiden kolmansien maiden kansalaisten rajanylitykseen oikeuttavat asiakirjat, joilta ei vaadita viisumia.

2. Maahantulon ja maastalähdön yhteydessä leimataan järjestelmällisesti niiden direktiivin 2004/38/EY soveltamisalaan kuuluvien kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat, jotka ovat Euroopan unionin kansalaisen perheenjäseniä mutta jotka eivät esitä mainitun direktiivin 10 artiklassa säädettyä oleskelukorttia. Maahantulon ja maastalähdön yhteydessä leimataan järjestelmällisesti niiden kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat, jotka ovat vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvan kolmannen maan kansalaisen perheenjäseniä mutta jotka eivät esitä tämän direktiivin 10 artiklassa säädettyä oleskelukorttia.

3. Maahantulo- tai maastalähtöleimaa ei merkitä:

   a) valtionpäämiesten ja arvohenkilöiden matkustusasiakirjoihin, jos heidän saapumisestaan on ilmoitettu etukäteen virallisesti diplomaattiteitse;

   b) lentäjien lupakirjoihin tai ilma-aluksen miehistön todistuksiin;

   c) sellaisten merimiesten matkustusasiakirjoihin, jotka ovat jäsenvaltion alueella ainoastaan heidän aluksensa poiketessa satamaan ja kyseisen sataman alueella;

   d) niiden risteilyalusten miehistön ja matkustajien matkustusasiakirjoihin, joihin ei liitteessä VI olevan 3.2.3 kohdan mukaan kohdisteta rajatarkastuksia;

   e) Andorran, Monacon ja San Marinon kansalaisten rajanylitykseen oikeuttaviin asiakirjoihin.

   Kolmannen maan kansalaisen pyynnöstä maahantulo- tai maastalähtöleiman merkitsemisestä voidaan poikkeuksellisesti luopua, jos leiman merkitseminen saattaisi aiheuttaa asianomaiselle vakavaa haittaa. Tällaisessa tapauksessa maahantulo tai maastalähtö on kirjattava erilliseen asiakirjaan, jossa on nimi ja passin numero. Asiakirja on annettava kolmannen maan kansalaiselle.

4. Leimaamista koskevat käytännön menettelytavat ovat liitteessä IV.

5. Kolmansien maiden kansalaisille on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava, että rajavartija on velvollinen leimaamaan heidän matkustusasiakirjansa maahantulon ja maastalähdön yhteydessä jopa silloin, kun tarkastuksia on lievennetty 7 artiklan mukaisesti.

6. Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen matkustusasiakirjojen leimaamista koskevien säännösten toimivuudesta vuoden 2008 loppuun mennessä.

9 a artikla

1. Jos kolmannen maan kansalaisen matkustusasiakirjassa ei ole maahantuloleimaa, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat olettaa, että haltija ei täytä tai ei enää täytä asianomaisessa jäsenvaltiossa sovellettavia oleskelun kestoa koskevia vaatimuksia.

2. Tämä olettamus voidaan kumota, jos kolmannen maan kansalainen esittää millä tahansa tavalla uskottavan todisteen, kuten matkalipun tai oleskeluaan jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella koskevan todisteen, joka osoittaa, että hän on noudattanut lyhytaikaisen oleskelun kestoa koskevia vaatimuksia.

   Tällaisessa tapauksessa:

a) jos kolmannen maan kansalainen tavataan Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien jäsenvaltioiden alueelta, toimivaltaisten viranomaisten on merkittävä kolmannen maan kansalaisen matkustusasiakirjaan kansallisen lainsäädännön ja käytänteen mukaisesti ajankohta, jolloin hän ylitti yhden tällaisen jäsenvaltion ulkorajan, ja vastaava rajanylityspaikka;

b) jos kolmannen maan kansalainen tavataan sellaisen jäsenvaltion alueelta, jonka osalta vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua päätöstä ei ole vielä tehty, toimivaltaisten viranomaisten on merkittävä kolmannen maan kansalaisen matkustusasiakirjaan kansallisen lainsäädännön ja käytänteen mukaisesti ajankohta, jolloin hän ylitti asianomaisen jäsenvaltion ulkorajan, ja vastaava rajanylityspaikka;

c) a ja b alakohdassa tarkoitettujen merkintöjen lisäksi asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle voidaan antaa liitteessä VIII esitetty lomake;

d) jäsenvaltioiden on ilmoitettava toisilleen sekä komissiolle ja neuvoston pääsihteeristölle tässä artiklassa tarkoitettua merkintää koskevat kansalliset käytänteensä.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettua olettamusta ei kumota, toimivaltaiset viranomaiset voivat poistaa kolmannen maan kansalaisen asianomaisten jäsenvaltioiden alueelta.

10 artikla

Rajanylityspaikkojen välinen rajavalvonta

1. Pääasiallisena tavoitteena ulkorajojen valvonnassa muualla kuin rajanylityspaikoilla ja näiden rajanylityspaikkojen valvonnassa muulloin kuin niiden aukioloaikoina on estää luvattomat rajanylitykset, torjua rajatylittävää rikollisuutta ja soveltaa tai toteuttaa rajan laittomasti ylittäneisiin henkilöihin kohdistuvia toimenpiteitä.

2. Rajavartijat valvovat ulkorajoja kiinteiden tai liikkuvien yksiköiden avulla. Valvonta suoritetaan siten, että pyritään estämään henkilöitä kiertämästä rajanylityspaikoilla tehtäviä tarkastuksia.

3. Rajanylityspaikkojen välistä valvontaa suorittavien rajavartijoiden lukumäärä ja menettelyt on mukautettava olemassa oleviin tai ennakoituihin riskeihin ja uhkiin. Valvontajaksoja on muutettava usein ja yllättäen siten, että luvattomaan rajanylitykseen liittyy aina paljastumisen riski.

4. Valvonnan toteuttavat kiinteät tai liikkuvat yksiköt, jotka partioivat tai sijoittuvat ongelmallisiksi tunnettuihin tai katsottuihin paikkoihin, koska valvonnan tarkoituksena on ottaa kiinni rajaa laittomasti ylittävät henkilöt. Valvontaan voidaan käyttää myös teknisiä keinoja kuten sähköisiä laitteita.

5. Valvonnan toteuttamista koskevia lisäsääntöjä voidaan antaa 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

11 artikla

Käännyttäminen

1. Pääsy jäsenvaltioiden alueelle on evättävä kolmannen maan kansalaiselta, joka ei täytä kaikkia 5 artiklan 1 kohdassa säädettyjä maahantuloedellytyksiä ja joka ei kuulu 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin henkilöryhmiin. Tämä ei kuitenkaan rajoita turvapaikkaoikeutta koskevien erityismääräysten soveltamista eikä kansainvälistä suojelua tai viisumien myöntämistä pitkäaikaista oleskelua varten.

2. Käännyttää voidaan vain perustellulla päätöksellä, jossa ilmoitetaan käännyttämisen täsmälliset syyt. Päätöksen tekee kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltainen viranomainen. Se tulee voimaan välittömästi.
   Perusteltu päätös, jossa ilmoitetaan käännyttämisen täsmälliset syyt, annetaan liitteessä V olevassa B osassa olevalla vakiomuotoisella lomakkeella, jonka käännyttämisasioissa kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltainen viranomainen täyttää. Täytetty vakiomuotoinen lomake annetaan asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle, jonka on merkittävä lomakkeeseen kuittaus käännyttämispäätöksen vastaanottamisesta.

3. Käännytetyillä henkilöillä on oikeus hakea muutosta päätökseen. Muutoksenhaku on tehtävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Kolmannen maan kansalaiselle on myös ilmoitettava kirjallisesti yhteyspisteistä, jotka voivat antaa tietoja edustajista, jotka kansallisen lainsäädännön mukaan ovat toimivaltaisia toimimaan kolmannen maan kansalaisen puolesta. Muutoksenhakumenettelyn vireillepano ei lykkää käännyttämispäätöksen täytäntöönpanoa. Kuitenkaan rajoittamatta kansallisen lainsäädännön mukaisen mahdollisen korvauksen myöntämistä, kolmannen maan kansalaisella on oikeus pyytää, että käännyttänyt jäsenvaltio oikaisee mitätöidyn maahantuloleiman ja merkityt muut mitätöinnit tai lisäykset, jos käännyttämispäätös todetaan muutoksenhaun tuloksena perusteettomaksi.

4. Rajavartijoiden on huolehdittava siitä, että käännytetty kolmannen maan kansalainen ei pääse asianomaisen jäsenvaltion alueelle.

5. Jäsenvaltioiden on tilastoitava käännytettyjen henkilöiden määrä, käännyttämisen perusteet, käännytettyjen kansalaisuus ja rajatyyppi (maa-, ilma- vai meriraja), jolta heidät käännytettiin. Jäsenvaltioiden on toimitettava nämä tilastot komissiolle kerran vuodessa. Komissio julkaisee joka toinen vuosi yhteenvedon jäsenvaltioiden toimittamista tilastoista.

6. Käännyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat liitteessä V olevassa A osassa.

III luku
Ulkorajavalvonnan ja jäsenvaltioiden välisen yhteistyön voimavarat

12 artikla

Ulkorajavalvonnan voimavarat

Jäsenvaltioiden on osoitettava riittävästi asianmukaista henkilökuntaa ja voimavaroja 5 a ja 6–11 artiklan mukaiseen ulkorajavalvontaan ulkorajoillaan, jotta ne voivat varmistaa ulkorajojensa valvonnan tehokkuuden ja yhtenäisen korkean tason.

13 artikla

Ulkorajavalvonnan toteuttaminen

1. Tämän asetuksen 5 a ja 6–11 artiklan mukaisen ulkorajavalvonnan toteuttavat rajavartijat tämän asetuksen säännösten ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

   Tämä asetus ei vaikuta niihin valtuuksiin, joita rajavartijoilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti ryhtyä rikosoikeudellisiin toimiin ulkorajoja valvoessaan ja jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan.

   Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että rajavartijat ovat alaan erikoistuneita ja asianmukaisen koulutuksen saaneita ammattilaisia. Jäsenvaltioiden on kannustettava rajavartijoita opiskelemaan vieraita kieliä ja erityisesti niitä, joita he tarvitsevat tehtäviensä hoitamiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 30 a artiklan mukaisesti luettelo kansallisista viranomaisista, jotka niiden kansallisen lainsäädännön mukaan vastaavat ulkorajavalvonnasta.

3. Rajojen tehokkaan valvonnan varmistamiseksi kunkin jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että sen ulkorajavalvonnasta vastaavat kansalliset viranomaiset tekevät jatkuvasti kiinteää yhteistyötä.

14 artikla

Jäsenvaltioiden välinen yhteistyö

1. Jäsenvaltioiden on avustettava toisiaan ja tehtävä keskenään jatkuvasti kiinteää yhteistyötä ulkorajavalvonnan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi tämän asetuksen 5 a–13 artiklan mukaisesti. Niiden on huolehdittava kaikkien asiaankuuluvien tietojen vaihdosta.

2. Jäsenvaltioiden välistä operatiivista yhteistyötä ulkorajaturvallisuuden alalla koordinoi neuvoston asetuksella N:o 2007/2004/EY[27] perustettu Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtiva virasto.

3. Viraston toimivaltuuksia rajoittamatta jäsenvaltiot voivat jatkaa operatiivista yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden ja/tai kolmansien maiden kanssa ulkorajoilla, yhteyshenkilöiden vaihto mukaan luettuna, jos tällainen yhteistyö täydentää viraston toimintaa.
Jäsenvaltioiden on pidättäydyttävä kaikesta toiminnasta, joka saattaisi haitata viraston toimintaa tai sen tavoitteiden saavuttamista.
Jäsenvaltioiden on raportoitava virastolle virastosta riippumattomista operatiivisista toimista, joita ne toteutettavat ulkorajoilla.

4. Jäsenvaltioiden on järjestettävä ulkorajavalvonnan säännöstöä ja perusoikeuksia koskevaa koulutusta**.** Sitä varten on otettava huomioon 2 kohdassa tarkoitetun viraston asettamat ja sen edelleen kehittelemät yhteiset koulutusvaatimukset.

[27] EUVL L 349, 25.11.2004, s. 1.

15 artikla

Yhteinen valvonta

1. Jäsenvaltiot, jotka eivät sovella 18 artiklaa yhteisillä maarajoillaan, voivat kyseisen artiklan soveltamispäivään asti valvoa yhdessä näitä yhteisiä rajojaan, jolloin henkilö voidaan pysäyttää vain kerran maahantulo- ja maastalähtötarkastuksen suorittamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 a ja 6–11 artiklan säännöksistä johtuvaa kunkin jäsenvaltion yksittäistä vastuuta.
   Jäsenvaltiot voivat tätä varten sopia keskenään kahdenvälisistä järjestelyistä.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 1 kohdan mukaisesti sopimistaan järjestelyistä.

IV luku
Erityissäännöt rajatarkastuksia varten

16 artikla

Erityissäännöt erityyppisiä rajoja ja jäsenvaltioiden ulkorajojen ylityksessä käytettäviä eri kulkuneuvoja varten

Tarkastuksissa sovelletaan liitteessä VI olevia erityissääntöjä erityyppisten rajojen ja ulkorajojen ylityksessä käytettävien eri kulkuneuvojen mukaan.
Erityissäännöissä voi olla poikkeuksia 5 ja 6–11 artiklasta.

17 artikla

Erityissäännöt tietyille henkilöryhmille suoritettavista tarkastuksista

1. Liitteessä VII olevia erityissääntöjä sovelletaan tarkastuksissa, jotka suoritetaan seuraaville henkilöryhmille:
   a) valtionpäämiehet ja heidän valtuuskuntansa jäsenet;
   b) ilma-alusten ohjaajat ja muut miehistön jäsenet;
   c) merimiehet;
   d) diplomaatti-, virkamatka- tai virkapassin haltijat sekä kansainvälisten järjestöjen jäsenet;
   e) rajatyöntekijät;
   f) alaikäiset.

   Erityissäännöissä voi olla poikkeuksia 5 ja 6–11 artiklasta.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 30a artiklan mukaisesti mallit henkilökorteista, joita jäsenvaltioiden ulkoasiainministeriöt myöntävät diplomaatti- ja konsuliedustustojen akkreditoiduille jäsenille ja heidän perheenjäsenilleen.

III OSASTO

SISÄRAJAT

I luku

Ulkorajavalvonnan poistaminen sisärajoilta

18 artikla

Sisärajojen ylittäminen

Sisärajat voidaan ylittää kaikkialta ilman, että henkilöihin heidän kansalaisuudestaan riippumatta kohdistettaisiin rajatarkastuksia.

19 artikla

Alueen sisällä tehtävät tarkastukset

Ulkorajavalvonnan poistaminen sisärajoilta ei vaikuta:

a) jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kansallisen lainsäädännön nojalla käyttämiin poliisivaltuuksiin[28], kunhan valtuuksien käyttämisellä ei ole vastaavia vaikutuksia kuin rajatarkastuksilla; tätä sovelletaan myös raja-alueilla. Poliisivaltuuksien käyttämistä ei voida rinnastaa rajatarkastusten suorittamiseen siten kuin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetaan, jos:

   i) poliisitoimenpiteen tarkoituksena ei ole ulkorajavalvonta,

   ii) poliisitoimenpiteet perustuvat poliisin yleisiin tietoihin ja kokemuksiin, jotka koskevat yleiseen turvallisuuteen kohdistuvia uhkia, ja niiden erityisenä tarkoituksena on torjua rajat ylittävää rikollisuutta,

   iii) poliisitoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan henkilöihin ulkorajoilla järjestelmällisesti kohdistuvista rajatarkastuksista selkeästi poikkeavalla tavalla,

   iv) poliisitoimenpiteet toteutetaan satunnaistarkastuksina;

---

[28] Unkarin lausuma:
"Unkari ilmoittaa asetuksen 19 artiklan a kohdan osalta, että poliisivaltuuksilla tarkoitetaan täytäntöönpanovaltuuksia, joita laittoman maahanmuuton eri muotojen ja niihin liittyvien rikosten ehkäisemisestä ja paljastamisesta vastuussa olevat lainvalvonta- ja hallintoviranomaiset käyttävät Unkarin kansallisen lainsäädännön mukaisesti."

b) kunkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön nojalla toimivaltaisten viranomaisten, satama- tai lentoasemavirkailijoiden tai liikenteenharjoittajien satamissa ja lentoasemilla suorittamiin henkilöiden turvatarkastuksiin edellyttäen, että samanlaisia tarkastuksia tehdään myös henkilöille, jotka matkustavat jäsenvaltion sisällä;

c) jäsenvaltion mahdollisuuteen säätää omassa lainsäädännössään velvollisuudesta pitää hallussa tai mukana asiakirjoja;

d) kolmansien maiden kansalaisten velvollisuuteen ilmoittaa läsnäolostaan jäsenvaltion alueella Schengenin yleissopimuksen 22 artiklan määräysten mukaisesti.

19 a artikla

Liikenne-esteiden poistaminen teiden risteyskohdista sisärajoilta

Jäsenvaltioiden on poistettava kaikki liikenteen sujuvuutta haittaavat esteet teiden risteyskohdista sisärajoilta, erityisesti nopeusrajoitukset, jotka eivät perustu yksinomaan liikenneturvallisuutta koskeviin näkökohtiin.
Jäsenvaltioilla on samanaikaisesti oltava valmiudet tarkastusten suorittamiseen siltä varalta, että ulkorajavalvonta palautetaan sisärajoille.

II luku

Ulkorajavalvonnan väliaikainen palauttaminen sisärajoille

20 artikla

Ulkorajavalvonnan väliaikainen palauttaminen sisärajoille jäsenvaltiossa

1. Jos jäsenvaltion yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuu vakava vaara, jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti palauttaa ulkorajavalvonnan sisärajoilleen enintään 30 vuorokauden ajaksi tai tilanteen arvioidun keston ajaksi 21 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti tai kiireellisessä tapauksessa 22 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Valvonnan laajuus ja kesto eivät saa ylittää sitä, mikä on vaaran vakavuuden vuoksi ehdottoman välttämätöntä.

2. Jos yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuva vakava vaara jatkuu pidempään kuin 1 kohdassa säädetyn ajan, jäsenvaltio voi pitää ulkorajavalvonnan edelleen voimassa samojen 1 kohdassa tarkoitettujen syiden perusteella ja ottaen huomioon mahdolliset uudet tekijät enintään 30 vuorokautta kerrallaan 23 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

21 artikla

Menettely ennakoitavissa olevissa tapauksissa

1. Jos jäsenvaltio aikoo palauttaa ulkorajavalvonnan sisärajoilleen 20 artiklan 1 kohdan nojalla, sen on ilmoitettava tästä mahdollisimman nopeasti muille jäsenvaltioille neuvostossa ja komissiolle sekä annettava seuraavat tiedot heti, kun ne ovat saatavilla:
   a) suunnitellun päätöksen perustelut ilmoittaen tapahtumat, jotka muodostavat vakavan vaaran maan yleiselle järjestykselle tai sisäiselle turvallisuudelle;
   b) suunnitellun päätöksen laajuus täsmentäen, minne ulkorajavalvonta on tarkoitus palauttaa;
   c) vahvistettujen rajanylityspaikkojen nimet;
   d) suunnitellun päätöksen päivämäärä ja voimassaoloaika;
   e) tarvittaessa toimenpiteet, jotka muiden jäsenvaltioiden on määrä toteuttaa.

2. Asianomaisen jäsenvaltion tehtyä ilmoituksen komissio voi antaa asiasta lausunnon 3 kohdassa tarkoitettuja neuvotteluja varten, tämän kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 64 artiklan 1 kohdan soveltamista.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista tiedoista ja lausunnosta, jonka komissio voi antaa 2 kohdan mukaisesti, on neuvoteltava ulkorajavalvonnan palauttamista suunnittelevan jäsenvaltion, neuvostoon kokoontuneiden muiden jäsenvaltioiden ja komission kesken, jotta tarvittaessa voidaan järjestää jäsenvaltioiden keskinäistä yhteistyötä ja arvioida toimenpiteiden oikeasuhteisuutta ulkorajavalvonnan palauttamiseen johtaneeseen tapahtumaan ja yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuviin uhkiin.

4. Edellä tarkoitetut neuvottelut on käytävä vähintään viisitoista vuorokautta ennen kuin ulkorajavalvonta on tarkoitus palauttaa.

22 artikla

Menettely kiireellisiä toimia edellyttävissä tapauksissa

1. Jos jäsenvaltion yleinen järjestys tai sisäinen turvallisuus vaativat kiireellisiä toimia, asianomainen jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti palauttaa ulkorajavalvonnan sisärajoilleen välittömästi.

2. Jäsenvaltion, joka palauttaa ulkorajavalvonnan sisärajoilleen, on ilmoitettava asiasta viipymättä muille jäsenvaltioille ja komissiolle ja annettava 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot ja mainittava syyt, joiden perusteella on tarpeen soveltaa tätä menettelyä.

23 artikla

Menettely ulkorajavalvonnan jatkamiseksi sisärajoilla

1. Jäsenvaltiot voivat jatkaa ulkorajavalvontaa sisärajoilla 20 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti vasta sen jälkeen, kun asiasta on ilmoitettu neuvostossa kokoontuville muille jäsenvaltioille sekä komissiolle.

2. Ulkorajavalvonnan jatkamista suunnittelevan jäsenvaltion on toimitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle kaikki tarvittavat tiedot syistä, joiden vuoksi ulkorajavalvontaa on tarpeen jatkaa sisärajoilla. Sovelletaan 21 artiklan 2 kohdan säännöksiä.

24 artikla

Euroopan parlamentille ilmoittaminen

Asianomaisen jäsenvaltion tai tapauksen mukaan neuvoston on ilmoitettava Euroopan parlamentille mahdollisimman nopeasti 21–23 artiklan perusteella toteutetuista toimenpiteistä. Kun ulkorajavalvontaa jatketaan 23 artiklan nojalla kolmatta peräkkäistä kertaa, asianomaisen jäsenvaltion on pyynnöstä annettava selvitys Euroopan parlamentille ulkorajavalvonnan tarpeellisuudesta sisärajoilla.

25 artikla

Sovellettavat säännökset palautettaessa ulkorajavalvonta sisärajoille

Kun ulkorajavalvonta palautetaan sisärajoille, sovelletaan soveltuvin osin II osaston asiaankuuluvia säännöksiä.

26 artikla

Selvitys ulkorajavalvonnan palauttamisesta sisärajoille

Jäsenvaltion, joka 20 artiklan nojalla on palauttanut ulkorajavalvonnan sisärajoilleen, on asetettava päivämäärä, jona valvonta lopetetaan, ja annettava silloin tai pian sen jälkeen Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle selvitys ulkorajavalvonnan palauttamisesta sisärajoille ja käsiteltävä siinä erityisesti tarkastusten suorittamista ja ulkorajavalvonnan palauttamisen vaikutuksia.

27 artikla

Tiedottaminen yleisölle

Päätös ulkorajavalvonnan palauttamisesta sisärajoille on tehtävä avoimesti ja yleisölle on annettava asiasta kaikki tiedot, elleivät ylivoimaiset turvallisuussyyt ole tämän esteenä.

28 artikla

Luottamuksellisuus

Muiden jäsenvaltioiden, Euroopan parlamentin ja komission on pidettävä asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä ulkorajavalvonnan palauttamiseen, jatkamiseen ja 26 artiklan mukaisesti laadittavaan selvitykseen liittyvät tiedot luottamuksellisina.

IV OSASTO
LOPPUSÄÄNNÖKSET

29 artikla

Liitteiden muuttaminen

Liitteiden III, IV ja VIII muuttaminen on tehtävä 30 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

30 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea, jäljempänä '*komitea*'.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä, ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset ja edellyttäen, että tämän menettelyn mukaisesti toteutetut täytäntöönpanotoimenpiteet eivät muuta tämän asetuksen keskeisiä säännöksiä.
   Päätöksen 1999/468/EY 5 artiklan 6 kohdassa tarkoitetuksi määräajaksi vahvistetaan kolme kuukautta.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

3 a. Tämän asetuksen niiden säännösten soveltaminen, jotka koskevat teknisten sääntöjen ja päätösten hyväksymistä 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti, keskeytetään neljä vuotta tämän asetuksen voimaantulon jälkeen, kuitenkaan rajoittamatta jo toteutettujen täytäntöönpanotoimenpiteiden soveltamista. Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat komission ehdotuksesta uudistaa kyseiset säännökset perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen, ja tätä varten ne tarkastelevat säännöksiä uudelleen ennen neljän vuoden määräajan päättymistä.

30 a artikla

1. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle:
   - luettelo 2 artiklan 15 kohdassa tarkoitetuista oleskeluluvista,
   - luettelo rajanylityspaikoistaan,
   - ulkorajojen ylittämiseen vaadittavien varojen viitemäärät, jotka kansalliset viranomaiset vahvistavat vuosittain,
   - luettelo ulkorajavalvonnasta vastaavista kansallisista viranomaisista,
   - ulkoasiainministeriön myöntämien henkilökorttien mallit.

2. Komissio hoitaa 1 kohdan mukaisesti toimitetut tiedot jäsenvaltioiden ja yleisön saataville julkaisemalla ne Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja muilla tarkoituksenmukaisilla tavoilla.

31 artikla

Paikallinen rajaliikenne

Tämä asetus ei vaikuta paikallista rajaliikennettä koskevien yhteisön sääntöjen eikä paikallista rajaliikennettä koskevien kahdenvälisten sopimusten soveltamiseen.

32 artikla

Ceuta ja Melilla

Tämän asetuksen säännökset eivät vaikuta Ceutan ja Melillan kaupunkeihin sovellettaviin erityisiin sääntöihin, siten kuin ne määritellään Ceutan ja Melillan kaupunkeja koskevassa Espanjan kuningaskunnan julistuksessa, joka on liitetty Espanjan kuningaskunnan liittymistä 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehtyyn yleissopimukseen koskevan sopimuksen päätösasiakirjaan.[29]

[29] EYVL L 239, 22.9.2000, s. 73.

33 artikla

Jäsenvaltioiden ilmoittamat tiedot

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kymmenen työpäivän kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta 19 artiklan c ja d alakohtaan liittyvät kansalliset säännöksensä, 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut seuraamukset ja 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti sovitut kahdenväliset järjestelyt. Niiden on ilmoitettava näihin säännöksiin tehdyistä muutoksista viiden työpäivän kuluessa.
Jäsenvaltioiden ilmoittamat tiedot julkaistaan *Euroopan unionin virallisen lehden* C-sarjassa.

34 artikla

Kertomus III osaston soveltamisesta

Komissio esittää viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen sen III osaston soveltamisesta.
Komissio kiinnittää erityistä huomiota vaikeuksiin, joita sisärajavalvonnan palauttaminen aiheuttaa. Se esittää tarvittaessa ehdotuksia tällaisten vaikeuksien selvittämiseksi.

35 artikla

Kumotut määräykset

1. Kumotaan Schengenin sopimuksen soveltamisesta 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn yleissopimuksen 2–8 artiklan määräykset …. *[tämän asetuksen voimaantulopäivä]* lukien.

2. Kumotaan samasta päivästä alkaen:
   – Yhteinen käsikirja ja sen liitteet;
   – Schengenin toimeenpanevan komitean 26 päivänä huhtikuuta 1996 tehty päätös (SCH/Com-ex (94), 1 rev 2), 22 päivänä joulukuuta 1994 tehty päätös (SCH/Com-ex (94) 17, rev 4) ja 20 päivänä joulukuuta 1995 tehty päätös (SCH/Com-ex (95) 20, rev 2);
   – Yhteisen konsuliohjeiston liite 7;

– asetus (EY) N:o 790/2001;
– ulkoisilla rajanylityspaikoilla käytettävissä opasteissa käytettävien vähimmäismerkintöjen määrittämisestä 29 päivänä huhtikuuta 2004 tehty neuvoston päätös[30];
– Yhteisen käsikirjan II osan muuttamisesta ja liitteen 16 laatimisesta tehty neuvoston päätös;
– neuvoston asetus (EY) N:o 2133/2004, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudesta leimata järjestelmällisesti kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat heidän ylittäessään jäsenvaltioiden ulkorajat sekä tämän vuoksi tapahtuvasta Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen määräysten ja yhteisen käsikirjan muuttamisesta.

Viittauksia poistettuihin artikloihin ja kumottuihin oikeudellisiin välineisiin pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteessä XII olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

36 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kuusi kuukautta sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Asetuksen 30 a artikla tulee kuitenkin voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona asetus julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
[...]	*[...]*

[30] EUVL L 261, 6.8.2004, s. 119.

LIITE I

Asiakirjat 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädettyjen maahantuloedellytysten täyttymisen toteamiseksi

1. Asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin asiakirjatodisteisiin voivat kuulua seuraavat:

a) Työmatkat:

– yrityksen tai viranomaisen esittämä kutsu osallistua kauppaa, teollisuutta tai palveluja koskeviin kokouksiin, konferensseihin tai tilaisuuksiin;

– muut asiakirjat, joista ilmenevät kauppaan tai palveluihin liittyvät liikesuhteet;

– messuun ja kongressiin osallistuttaessa sen sisäänpääsyliput.

b) Opiskelu- tai koulutustarkoituksessa tehtävät matkat:

– todistus kirjoittautumisesta oppilaitokseen perus- tai jatkokoulutuksen teoreettiseen tai käytännön opetukseen osallistumiseksi;

– opiskelijakortit tai todistukset kursseille osallistumisesta.

c) Matkailu- tai yksityistarkoituksessa tehtävät matkat:

majoitusta koskevat asiakirjat:

– yksityishenkilön luokse majoituttaessa tämän esittämä kutsu;

– majoituslaitoksen antama vahvistus *tai*

– muu asianmukainen asiakirja suunnitellusta majoituksesta;

matkareittiä koskevat asiakirjat:

– valmismatkavarauksen vahvistus tai muu asianmukainen asiakirja matkasuunnitelmista;

paluuta koskevat asiakirjat:

– paluulippu tai edestakainen lippu.

d) Poliittisia, tieteellisiä, uskonnollisia, kulttuuri- tai urheilutilaisuuksia koskevassa tai muussa tarkoituksessa tehtävät matkat:

kutsut, sisäänpääsyliput, osallistumisilmoitukset tai ohjelmat, joissa mainitaan mahdollisuuksien mukaan vastaanottavan organisaation nimi ja oleskelun kesto tai muut asianmukaiset asiakirjat, koista käy ilmi matkan tarkoitus.

LIITE II

Tietojen rekisteröinti

Kaikilla rajanylityspaikoilla on rekisteröitävä manuaalisesti tai sähköisesti kaikki tehtävien hoitoon liittyvät ja muut erityisen tärkeät tiedot. Rekisteröitäviä tietoja ovat erityisesti:

- rajatarkastuksista paikallisesti vastaavan rajavartijan ja kuhunkin ryhmään kuuluvien muiden virkamiesten nimet;
- 7 artiklan mukaisesti toteutetut henkilötarkastusten lievennykset;
- rajalla myönnetyt passin korvaavat asiakirjat ja viisumit;
- kiinniotetut henkilöt ja valitukset (rikokset ja hallinnolliset rikkomukset);
- 11 artiklan mukaisesti käännytetyt henkilöt (käännyttämisen perusteet ja käännytettyjen kansalaisuus);
- maahantulo- ja maastalähtöleimasimien turvakoodit, tiettynä päivänä tai tietyssä vuorossa leimasimia käyttävien rajavartijoiden henkilöllisyys sekä tiedot kadonneista ja varastetuista leimasimista;
- tarkastettujen henkilöiden esittämät valitukset;
- muut erityisen merkitykselliset poliisi- tai lainkäyttötoimet;
- erityiset tapahtumat.

LIITE III

Rajanylityspaikkojen

eri kulkuväylien opasteiden mallit

A osa

[31]

[31] Logoa ei tarvita Norjan ja Islannin osalta.

B osa

C osa

32

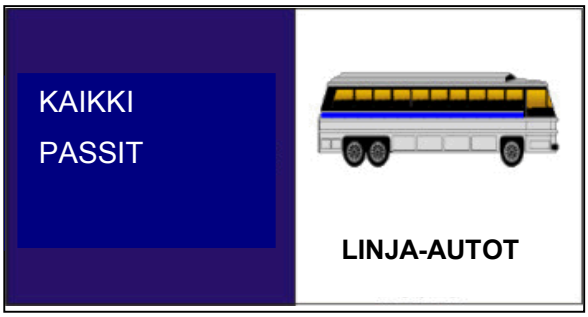
2

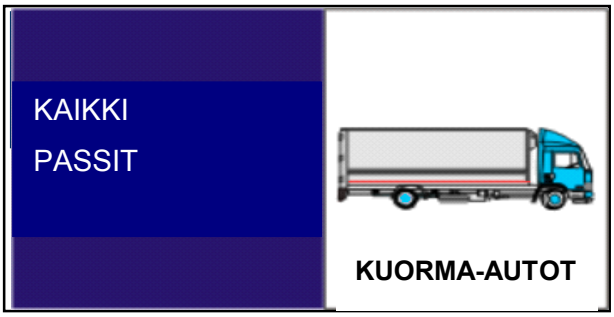

2

32 Logoa ei tarvita Norjan ja Islannin osalta.

KAIKKI
PASSIT
LINJA-AUTOT

KAIKKI
PASSIT
KUORMA-AUTOT

LIITE IV

Leimaaminen

1. Kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat on leimattava järjestelmällisesti maahantulon ja maastalähdön yhteydessä 9 artiklan mukaisesti. Leimojen ominaisuuksista säädetään Schengenin toimeenpanevan komitean päätöksessä SCH/Com-ex (94) 16 rev ja asiakirjassa SCH/Gem-Handb (93) 15 (luottamuksellinen).

2. Leimojen turvakoodit on muutettava säännöllisin väliajoin vähintään kerran kuukaudessa.

3. Kun maahan saapuu tai maasta poistuu kolmannen maan kansalaisia, joilta vaaditaan viisumi, leima on mahdollisuuksien mukaan merkittävä siten, että se peittää viisumin reunan haittaamatta viisumin tai viisumitarran turvatekijöiden luettavuutta. Jos leimoja on merkittävä useita (esimerkiksi toistuvaisviisumiin), ne merkitään viisumin sisältävän sivun viereiselle sivulle.
   Jos kyseistä sivua ei voida käyttää, leima merkitään seuraavalle sivulle. Koneellisesti luettavaa vyöhykettä ei saa leimata.

4. Jäsenvaltioiden on nimettävä kansalliset yhteyspisteet, jotka vastaavat rajanylityspaikoilla käytettävien maahantulo- ja maastalähtöleimojen turvakoodeja koskevien tietojen vaihdosta, ja ilmoitettava niistä muille jäsenvaltioille, neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle.
   Yhteyspisteillä on viiveetön pääsy asianomaisen jäsenvaltion ulkorajalla käytettäviä yhteisiä maahantulo- ja maastalähtöleimoja koskeviin tietoihin, kuten:
   – mitä leimaa milläkin rajanylityspaikalla käytetään;
   – sen rajavartijan henkilöllisyys, joka käyttää tiettyä leimasinta tiettynä ajankohtana;
   – kunkin leiman turvakoodi tiettynä ajankohtana.

Yhteisiä maahantulo- ja maastalähtöleimoja koskevat tiedustelut on esitettävä edellä mainittujen kansallisten yhteyspisteiden kautta.
Kansallisten yhteyspisteiden tehtävänä on myös toimittaa välittömästi muille yhteyspisteille, neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle tiedot yhteyspisteissä tapahtuneista muutoksista sekä kadonneista tai varastetuista leimasimista.

LIITE V

A osa

Menettelyt rajalta käännyttämiseksi

1. Jos maahantulo estetään, toimivaltaisen rajavartijan on:

– täytettävä jäljempänä B osassa oleva vakiolomake käännyttämistä varten. Asianomaisen kolmannen maan kansalaisen on allekirjoitettava lomake, minkä jälkeen hänelle on annettava siitä yksi kappale. Jos kolmannen maan kansalainen kieltäytyy allekirjoittamasta, rajavartijan on merkittävä se lomakkeen "Huomautukset"-osaan;

– merkittävä passiin maahantuloleima, mitätöitävä se vetämällä yli risti pysyvällä mustalla musteella ja merkittävä sen viereen oikealle puolelle niin ikään pysyvällä musteella käännyttämisen perustetta vastaava kirjaintunnus tai -tunnukset, jotka luetellaan edellä mainitussa käännyttämistä koskevassa vakiolomakkeessa;

– mitätöitävä viisumi 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa merkitsemällä siihen leima "MITÄTÖN". Tällaisessa tapauksessa viisumitarran optisesti vaihtuva tekijä, turvatekijänä käytetty latentti kuva ja sana "viisumi" on tuhottava vetämällä sen yli risti, jotta myöhempi väärinkäyttö estetään. Rajavartijan on välittömästi ilmoitettava asiasta maansa keskusviranomaisille;

– merkittävä jokainen käännyttämistapaus rekisteriin tai luetteloon mainiten henkilöllisyyden, kansalaisuuden, kolmannen maan kansalaisen rajanylitykseen oikeuttavan asiakirjan viitetiedot ja käännyttämisen syyn ja päivämäärän.

2. Viisumi on mitätöitävä seuraavissa tapauksissa:

a) viisumin haltijasta on käännyttämistä koskeva ilmoitus SIS:ssä, paitsi jos hänellä on jonkin jäsenvaltion myöntämä viisumi tai paluuviisumi ja jos hän pyrkii maahan kauttakulkutarkoituksessa matkustaakseen asiakirjan myöntäneen jäsenvaltion alueelle;

b) on vakavia perusteita olettaa, että viisumi on saatu vilpillisesti.

Kolmannen maan kansalaisen kykenemättömyys esittää rajalla yksi tai useampi 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu asiakirja ei saa ilman muuta johtaa viisumin mitätöimistä koskevaan päätökseen.

3. Jos liikenteenharjoittaja on tuonut rajalle kolmannen maan kansalaisen, joka käännytetään, tarkastuksista vastaavan paikallisen rajavartijan on:

− määrättävä liikenteenharjoittaja kuljettamaan kolmannen maan kansalainen välittömästi joko takaisin siihen kolmanteen maahan, josta hänet on tuotu, siihen kolmanteen maahan, joka on myöntänyt rajanylitykseen oikeuttavan asiakirjan tai mihin tahansa kolmanteen maahan, jonne hänen pääsynsä on taattu, tai etsimään keinon kuljettaa hänet pois Schengenin yleissopimuksen 26 artiklan ja 28 päivänä kesäkuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen 2001/51/EY mukaisesti;

− ryhdyttävä poiskuljetusta odotettaessa kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen tarvittaviin toimiin sen estämiseksi, etteivät käännytetyt kolmansien maiden kansalaiset pääse laittomasti maahan.

4. Jos on perusteet sekä käännyttää kolmannen maan kansalainen että pidättää hänet, rajavartijan on otettava yhteyttä toimivaltaisiin viranomaisiin, jotta voidaan päättää, mihin toimiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti olisi ryhdyttävä.

B osa
Vakiolomake rajalta käännyttämistä varten

Valtio

VALTION LOGO (Viranomainen)

_____

[33]

KÄÄNNYTTÄMINEN RAJALTA

Päiväys_____ **kellonaika**_____ **rajanylityspaikka**_____

Allekirjoittanut viranomainen_____

Käännytettävän sukunimi _____ **etunimi** _____
syntymäaika_____ **syntymäpaikka**_____ **sukupuoli**_____
kansalaisuus _____ **asuinpaikka** _____
Henkilöasiakirja _____ **numero** _____
myöntämispaikka_____ **myöntämispäivä**_____
Viisumin nro_____ **laji** _____ **myöntänyt viranomainen**_____
voimassa _____ **lähtien** _____ **saakka**

voimassaoloaika (päivinä)_____ **myöntämisperuste**_____

Käännytettävän lähtöpaikka _____ **saapumistapa** _____ **(ilmoitetaan käytetty liikenneväline, esim. lennon numero). Asianomaiselle on ilmoitettu, että hänet käännytetään** *(voimassa olevat kansalliset säännökset)* **mukaisesti seuraavista syistä:**

[33] Logoa ei tarvita Norjan ja Islannin osalta.

☐ **(A) Käännytettävällä ei ole voimassa olevaa matkustusasiakirjaa tai matkustusasiakirjoja**

☐ **(B) Käännytettävällä on väärä, väärennetty tai muutettu matkustusasiakirja**

☐ **(C) Käännytettävällä ei ole voimassa olevaa viisumia eikä oleskelulupaa**

☐ **(D) Käännytettävällä on väärä, väärennetty tai muutettu viisumi tai oleskelulupa**

☐ **(E) Käännytettävällä ei ole asiakirjoja oleskelun tarkoituksen ja olosuhteiden osoittamiseksi Seuraavia asiakirjoja ei kyetty esittämään: …**

☐ **(F) Käännytettävä on jo oleskellut kolme kuukautta Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella kuuden kuukauden jaksolla**

☐ **(G) Käännytettävällä ei ole riittäviä varoja oleskelun kestoon ja olosuhteisiin nähden eikä koti- tai kauttakulkuvaltioon paluuta varten**

☐ **(H) Käännytettävä on määrätty maahantulokieltoon**
☐ **SIS:ssä**
☐ **kansallisessa rekisterissä**

☐ **(I) Käännytettävän katsotaan vaarantavan yhden tai useamman Euroopan unionin jäsenvaltion yleisen järjestyksen, sisäisen turvallisuuden, kansanterveyden tai kansainväliset suhteet**
(kunkin valtion on ilmoitettava viittaukset tällaista käännyttämistä koskeviin kansallisiin säännöksiin)

Huomautukset

Käännytettävä voi hakea muutosta käännyttämispäätökseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Käännytettävälle annetaan tämän asiakirjan jäljennös *(kunkin valtion on ilmoitettava viittaukset muutoksenhakua koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön ja menettelyyn)*.

Käännytettävä	**Tarkastuksesta vastaava viranomainen**

LIITE VI

Erityissäännöt erityyppisille rajoille ja jäsenvaltioiden ulkorajojen ylityksessä käytettäville eri kulkuneuvoille

1. Maarajat

1.1. Tieliikenteen tarkastukset

1.1.1. Liikkumista rajanylityspaikoilla on säädeltävä asianmukaisella tavalla varmistaen samanaikaisesti sekä tehokkaat henkilötarkastukset että tieliikenteen turvallisuus ja sujuvuus. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa tehdä kahdenvälisiä sopimuksia liikenteen ohjaamiseksi ja pysäyttämiseksi. Niiden on 33 artiklan mukaisesti ilmoitettava sopimuksista komissiolle.

1.1.2. Jäsenvaltiot voivat ottaa maarajojen ylityspaikoilla käyttöön erillisiä kaistoja tai erillisiä kulkuväyliä 8 artiklan mukaisesti, jos ne pitävät sitä tarkoituksenmukaisena ja olosuhteet sen sallivat.

Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat milloin tahansa keskeyttää erillisten kaistojen tai kulkuväylien käytön poikkeuksellisissa olosuhteissa ja kun liikenne ja infrastruktuuri sitä edellyttävät.

Jäsenvaltiot voivat tehdä naapurimaiden kanssa yhteistyötä erillisten kaistojen tai kulkuväylien käyttöönottamiseksi ulkorajojen ylityspaikoilla.

1.1.3. Ajoneuvoissa matkustavat henkilöt voivat yleensä jäädä ajoneuvoon tarkastuksen ajaksi. Jos kuitenkin olosuhteet sitä edellyttävät, henkilöitä voidaan pyytää nousemaan ajoneuvoistaan. Jos paikalliset olosuhteet sallivat, perusteelliset tarkastukset on tehtävä tätä tarkoitusta varten varatuilla paikoilla. Henkilökunnan turvallisuuden vuoksi tarkastuksessa on oltava mahdollisuuksien mukaan mukana kaksi rajavartijaa.

1.2. Rautatieliikenteen tarkastukset

1.2.1. Tarkastuksia on suoritettava ulkorajat ylittävissä junissa sekä junamatkustajille että rautatiehenkilökunnalle, tavarajunat ja tyhjät junat mukaan luettuina. Tarkastukset on suoritettava jommallakummalla seuraavista kahdesta tavasta:

– joko ensimmäisen määrä- tai lähtöaseman laiturilla jäsenvaltion alueella;
– tai junassa matkan aikana.

Jäsenvaltiot voivat tehdä kahdenvälisiä sopimuksia siitä, miten nämä tarkastukset tehdään. Niiden on 33 artiklan mukaisesti ilmoitettava sopimuksista komissiolle.

1.2.2. Edellä olevasta 1.2.1 kohdasta poiketen ja suurnopeusmatkustajajunien liikennöinnin helpottamiseksi kolmansista maista tulevien junien reitin varrella olevat jäsenvaltiot voivat myös yhteisellä sopimuksella asianomaisten kolmansien maiden kanssa päättää, että kolmansista maista saapuvissa junissa olevat henkilöt tarkastetaan jollakin seuraavista tavoista:

– kolmannen maan asemalla, jolla henkilöt nousevat junaan;
– asemilla, joilla henkilöt poistuvat junasta jäsenvaltioiden alueella;
– junassa asemien välillä matkan aikana jäsenvaltioiden alueella, jos henkilöt eivät poistu junasta edeltävällä tai edeltävillä asemilla.

1.2.3. Jos rautatieyritys voi ottaa kolmannesta maasta lähteneisiin ja useita kertoja jäsenvaltioiden alueella pysähtyviin suurnopeusjuniin matkustajia vain jäsenvaltioiden alueella jäljellä olevaa matkaosuutta varten, näille matkustajille tehdään maahantulotarkastus joko junassa tai määräasemalla, paitsi jos tarkastukset on suoritettu 1.2.1 tai 1.2.2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti.

Henkilöille, jotka matkustavat junalla ainoastaan jäljellä olevan matkaosuuden jäsenvaltioiden alueella, on ennen junan lähtöä ilmoitettava selvästi, että heille voidaan tehdä maahantulotarkastus matkan aikana tai määräasemalla.

1.2.4. Vastakkaiseen suuntaan matkustettaessa junassa oleville henkilöille tehdään maastalähtötarkastus vastaavalla tavalla.

1.2.5. Rajavartija voi määrätä vaunujen ontot tilat tarkastettaviksi tarvittaessa junanvalvojan avustuksella sen varmistamiseksi, ettei niihin ole kätketty henkilöitä tai tavaroita, joita rajatarkastus koskee.

1.2.6. Jos on syytä olettaa, että junaan on kätkeytynyt henkilöitä, joiden on ilmoitettu tai joiden epäillään tehneen rikoksen, tai kolmannen maan kansalaisia, jotka pyrkivät maahan laittomasti, ja jos rajavartija ei kansallisten määräysten mukaisesti voi toimia asiassa, hänen on ilmoitettava asiasta niille jäsenvaltioille, joiden aluetta kohden tai joiden alueen kautta juna kulkee.

2. Lentoasemat

2.1. Tarkastusmenettelyt kansainvälisillä lentoasemilla

2.1.1. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että lentoasematoiminnan harjoittaja toteuttaa tarvittavat toimet, joilla sisäisten lentojen matkustajavirrat erotellaan fyysisesti muiden lentojen matkustajavirroista. Kaikilla kansainvälisillä lentoasemilla on toteutettava tätä varten tarvittavat lisäjärjestelyt.

2.1.2. Rajatarkastusten suorittamispaikka määräytyy seuraavan menettelyn mukaisesti:

a) Kolmannesta maasta lähteneen lennon matkustajille, jotka siirtyvät sisäiselle lennolle, maahantulotarkastus tehdään lentoasemalla, jonne kolmannesta maasta lähtenyt lento saapuu. Sisäisen lennon matkustajille, jotka siirtyvät kolmanteen maahan suuntautuvalle lennolle (vaihtomatkustajat), maastalähtötarkastus tehdään lentoasemalla, jolta jälkimmäinen lento lähtee.

b) Kolmannesta maasta lähteneet tai sinne matkalla olevat lennot, joilla ei ole vaihtomatkustajia, ja lennot, joihin kuuluu useampi kuin yksi välilasku jäsenvaltioiden lentokentillä mutta ei koneenvaihtoa:

   i) kolmannesta maasta lähteneiden tai sinne matkalla olevien lentojen matkustajille, joilla ei ole ollut eikä enää ole koneenvaihtoa jäsenvaltioiden alueella, maahantulotarkastus tehdään saapumislentoasemalla ja maastalähtötarkastus lähtölentoasemalla;

ii) kolmannesta maasta lähteneillä tai sinne matkalla olevilla lennoilla, joilla on useampi kuin yksi välilasku jäsenvaltioiden alueella mutta ei koneenvaihtoa (kauttakulkevat matkustajat), ja edellyttäen, että koneeseen ei oteta matkustajia jäsenvaltioiden alueella sijaitsevalla matkaosuudella, matkustajien maahantulotarkastus tehdään saapumislentoasemalla ja maastalähtötarkastus lähtölentoasemalla;

iii) jos lentoyhtiö saa ottaa sellaisille kolmannesta maasta lähteneille lennoille, joihin kuuluu useampi kuin yksi välilasku jäsenvaltioiden alueella, matkustajia vain jäsenvaltioiden alueella jäljellä olevalle matkaosuudelle, näille matkustajille tehdään maastalähtötarkastus lähtölentoasemalla ja maahantulotarkastus saapumislentoasemalla.

Ne matkustajat, jotka ovat koneessa jo ennen välilaskuja eivätkä ole nousseet koneeseen jäsenvaltioiden alueella, tarkastetaan b alakohdan ii alakohdan mukaisesti. Tällaisiin lentoihin sovelletaan päinvastaista menettelyä silloin, kun määränpäänä on kolmas maa.

2.1.3. Rajatarkastuksia ei yleensä suoriteta lentokoneessa eikä portilla, ellei se ole perusteltua sisäiseen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella. Sen varmistamiseksi, että matkustajat tarkastetaan rajanylityspaikkoina toimivilla lentoasemilla 6–11 artiklan säännösten mukaisesti, jäsenvaltioiden on varmistettava, että lentoaseman viranomaiset toteuttavat tarvittavat toimenpiteet matkustajaliikenteen ohjaamiseksi tarkastuksia varten varattuihin tiloihin.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lentoasematoiminnan harjoittaja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta asiattomat eivät pääse kauttakulkualueen kaltaisille suljetuille alueille tai pois sieltä. Tarkastuksia ei yleensä saa suorittaa kauttakulkualueella, ellei se ole perusteltua sisäiseen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella. Tarkastuksia kauttakulkualueella voidaan suorittaa erityisesti henkilöille, joilta vaaditaan lentokentän kauttakulkuviisumi, sen tarkastamiseksi, että heillä on hallussaan tällainen viisumi.

2.1.4. Jos kolmannesta maasta saapuvalla lennolla olevan lentokoneen on ylivoimaisen esteen tai välittömän vaaran vuoksi tai viranomaisten määräyksestä laskeuduttava kentälle, joka ei ole rajanylityspaikka, lentokone voi jatkaa lentoaan vasta saatuaan siihen luvan rajavartio- ja tulliviranomaisilta. Tämä koskee myös ilman lupaa laskeutuvaa, kolmannesta maasta saapuvaa lentokonetta. Näiden lentokoneiden matkustajiin sovelletaan kaikissa tapauksissa 6–11 artiklan säännöksiä.

2.2. Tarkastusmenettelyt muilla lentopaikoilla

2.2.1. On varmistettava, että henkilöt tarkastetaan 6–11 artiklan säännösten mukaisesti myös sellaisilla lentopaikoilla, jotka eivät kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti ole kansainvälisiä lentoasemia (lentopaikoilla) mutta joiden kautta kolmansiin maihin lähtevien tai niistä saapuvien lentojen reititys sallitaan.

2.2.2. Edellä olevasta 2.1.1 kohdasta poiketen lentopaikoilla ei tarvita lisäjärjestelyjä sisäisten ja muiden lentojen matkustajavirtojen erottelemiseksi toisistaan, tämän kuitenkaan rajoittamatta yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 2320/2002[34] säännösten soveltamista. Lisäksi liikennemäärän ollessa vähäinen rajavartijoiden ei tarvitse olla jatkuvasti paikalla, jos huolehditaan siitä, että tarvittava henkilöstö on nopeasti käytettävissä.

2.2.3. Jos lentopaikalla ei ole rajavartijoita jatkuvasti paikalla, kyseisen lentopaikan johtajan on ilmoitettava rajavartijoille hyvissä ajoin etukäteen kolmansista maista saapuvista tai niihin lähtevistä lentokoneista.

2.3. Menettelyt yksityislennoilla olevien henkilöiden tarkastamiseksi

2.3.1. Jos kyseessä on yksityislento kolmanteen maahan tai kolmannesta maasta, lentokoneen kapteenin on toimitettava ennen lähtöä sekä määräjäsenvaltion että tarvittaessa ensimmäisen maahantulojäsenvaltion rajavartijoille yleinen ilmoitus, johon sisältyy muun muassa kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 2 mukainen lentosuunnitelma sekä tiedot matkustajien henkilöllisyydestä.

2.3.2. Jos kolmannesta maasta lähteneellä ja tiettyyn jäsenvaltioon matkalla olevalla yksityislennolla tehdään välilaskuja muiden jäsenvaltioiden alueelle, maahantulojäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava rajatarkastukset ja merkittävä maahantuloleima 2.3.1 kohdassa tarkoitettuun yleiseen ilmoitukseen.

[34] EYVL L 355, 30.12.2002, s. 1.

2.3.3. Jos ei ole voitu varmasti todeta, että lento on lähtenyt yksinomaan jäsenvaltioiden alueelta tai että se on matkalla yksinomaan sinne ilman välilaskua kolmannen maan alueella, toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava henkilöiden tarkastus lentoasemilla ja lentokentillä 2.1 ja 2.2 kohdan säännösten mukaisesti.

2.3.4. Purjelentokoneita, ultrakevyitä ilma-aluksia, helikoptereita ja vain lyhyitä matkoja lentäviä pieniä lentokoneita ja ilmalaivoja koskevat maahantulo- ja maastalähtöjärjestelyt vahvistetaan kansallisessa lainsäädännössä ja tarvittaessa kahdenvälisin sopimuksin.

3. Merirajat

3.1. Meriliikenteen yleiset tarkastusmenettelyt

3.1.1. Alusten tarkastukset suoritetaan tulo- tai lähtösatamassa joko aluksessa tai tätä tarkoitusta varten varatussa paikassa, joka sijaitsee aluksen välittömässä läheisyydessä. Asiaa koskevien sopimusten mukaisesti tarkastuksia voidaan kuitenkin suorittaa myös matkan aikana tai kolmannen valtion alueella aluksen saapuessa satamaan tai lähtiessä satamasta.
Tarkastusten tarkoituksena on varmistaa, että sekä aluksen miehistöön kuuluvat että matkustajat täyttävät 5 artiklassa säädetyt edellytykset, tämän kuitenkaan rajoittamatta 17 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista.

3.1.2. [...]
3.1.3. Aluksen päällikön tai vaihtoehtoisesti sen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, joka edustaa varustamoa kaikissa laivanvarustamiseen liittyvissä toimissa (laivanselvittäjä), on laadittava miehistöstä ja mahdollisista matkustajista luettelo kahtena kappaleena. Hänen on annettava luettelo (luettelot) rajavartijoille viimeistään satamaan tultaessa. Jos luetteloa tai luetteloita ei voida ylivoimaisen esteen takia lähettää rajavartijoille, sen jäljennös on toimitettava asianomaiselle rajanylityspaikalle tai toimivaltaiselle merenkulkuviranomaiselle, jonka on toimitettava se viipymättä rajavartijoille.

3.1.4. Jäljennös kummastakin luettelosta on palautettava rajavartijan asianmukaisesti allekirjoittamana aluksen päällikölle, jonka on pyynnöstä esitettävä se satamassaoloaikana.

3.1.5. Aluksen päällikön tai vaihtoehtoisesti laivanselvittäjän on ilmoitettava viipymättä kaikista miehistön kokoonpanossa tai matkustajien lukumäärässä tapahtuneista muutoksista.
Aluksen päällikön on lisäksi ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille viipymättä ja mahdollisuuksien mukaan jo ennen aluksen saapumista satamaan, jos aluksella on salamatkustajia. Salamatkustajat jäävät kuitenkin aluksen päällikön vastuulle.

3.1.6. Aluksen päällikön on ilmoitettava aluksen lähdöstä rajavartijoille hyvissä ajoin asianomaisessa satamassa voimassa olevien määräysten mukaisesti. Jos hän ei voi ilmoittaa kyseisille viranomaisille, hänen on annettava asiasta tieto asianmukaiselle merenkulkuviranomaiselle. Toinen jäljennös aikaisemmin täytetystä ja allekirjoitetusta luettelosta tai luetteloista palautetaan näille viranomaisille.

3.2. Tiettyihin merenkulkutapoihin sovellettavat erityiset tarkastusmenettelyt

Risteilyalukset

3.2.1. Risteilyaluksen päällikön tai vaihtoehtoisesti laivanselvittäjän on toimitettava risteilyreitti ja -ohjelma toimivaltaisille rajavartijoille vähintään vuorokautta ennen lähtösatamasta lähtöä ja ennen kuhunkin jäsenvaltioiden alueella olevaan satamaan saapumista.

3.2.2. Jos risteilyaluksen reitillä on yksinomaan jäsenvaltioiden alueella sijaitsevia satamia, 4 ja 6 artiklasta poiketen rajatarkastuksia ei tarvitse suorittaa, ja risteilyalus saa poiketa satamissa, jotka eivät ole rajanylityspaikkoja.

Turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella tarkastuksia voidaan kuitenkin tehdä myös näiden alusten miehistölle ja matkustajille.

3.2.3. Jos risteilyaluksen reitillä on sekä jäsenvaltioiden alueella sijaitsevia satamia että kolmansissa maissa sijaitsevia satamia, 6 artiklasta poiketen rajatarkastukset on suoritettava seuraavasti.

a) Jos risteilyalus tulee kolmannessa maassa sijaitsevasta satamasta ja poikkeaa ensimmäistä kertaa jäsenvaltion alueella sijaitsevaan satamaan, miehistölle ja matkustajille on tehtävä maahantulotarkastus 3.2.4 kohdassa tarkoitetun miehistön ja matkustajien nimiluetteloiden perusteella.

Maihin meneville matkustajille on tehtävä 6 artiklan mukainen maahantulotarkastus, ellei turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnista käy ilmi, että tarkastuksia ei tarvitse tehdä.

b) Jos risteilyalus tulee kolmannessa maassa sijaitsevasta satamasta ja poikkeaa uudestaan jäsenvaltion alueella sijaitsevaan satamaan, miehistölle ja matkustajille on tehtävä maahantulotarkastus 3.2.4 kohdassa tarkoitetun miehistön ja matkustajien nimiluetteloiden perusteella, jos luettelot ovat muuttuneet sen jälkeen, kun risteilyalus poikkesi edelliseen jäsenvaltion alueella sijaitsevaan satamaan.

Maihin meneville matkustajille on tehtävä 6 artiklan mukainen maahantulotarkastus, ellei turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnista käy ilmi, että tarkastuksia ei tarvitse tehdä.

c) Jos risteilyalus tulee jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta ja poikkeaa jäsenvaltiossa sijaitsevaan satamaan, maihin meneville matkustajille on tehtävä maahantulotarkastus 6 artiklan mukaisesti, jos se on tarpeen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella.

d) Jos risteilyalus lähtee jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta kohti kolmannessa maassa sijaitsevaa satamaa, miehistölle ja matkustajille on tehtävä maastalähtötarkastus miehistön ja matkustajien nimiluetteloiden perusteella.

Alukseen meneville matkustajille on tehtävä maastalähtötarkastus 6 artiklan mukaisesti, jos se on tarpeen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella.

e) Jos risteilyalus lähtee jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta kohti jäsenvaltiossa sijaitsevaa satamaa, maastalähtötarkastuksia ei tarvitse tehdä.
Turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella tarkastuksia voidaan kuitenkin tehdä myös näiden alusten miehistölle ja matkustajille.

3.2.4. Miehistön ja matkustajien nimiluetteloissa on oltava seuraavat tiedot:

- etunimi ja sukunimi
- syntymäaika
- kansalaisuus
- matkustusasiakirjan numero ja tyyppi ja tarvittaessa viisumin numero.

Risteilyaluksen päällikön tai vaihtoehtoisesti laivanselvittäjän on toimitettava nimiluettelot toimivaltaisille rajavartijoille vähintään vuorokautta ennen kuhunkin jäsenvaltioiden alueella olevaan satamaan saapumista tai, jos matka tällaiseen satamaan kestää alle vuorokauden, välittömästi matkustajien noustua laivaan edellisessä satamassa.

Nimiluettelo on leimattava ensimmäisessä tulosatamassa jäsenvaltioiden alueella ja kaikissa tapauksissa sen jälkeen, jos luetteloa muutetaan. Nimiluettelo on otettava huomioon arvioitaessa 3.2.3 kohdassa tarkoitettuja riskejä.

Huviveneily

3.2.5. Edellä 4 ja 6 artiklasta poiketen jäsenvaltion alueella olevasta satamasta tulevissa tai sellaiseen lähtevissä huviveneissä oleville henkilöille ei tarvitse tehdä rajatarkastuksia, ja he voivat poiketa satamaan, joka ei ole rajanylityspaikka.

Laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella ja etenkin, jos asianomaisen jäsenvaltion alue on kolmannen maan rannikon välittömässä läheisyydessä, kyseiset henkilöt ja/tai alukset on kuitenkin tarkastettava.

3.2.6. Edellä 4 artiklasta poiketen kolmannesta maasta tuleva huvivene voi poikkeuksellisesti käydä satamassa, joka ei ole rajanylityspaikka. Tällaisissa tapauksissa aluksella olevien henkilöiden on ilmoittauduttava satamaviranomaisille saadakseen luvan käydä satamassa. Satamaviranomaisten on otettava yhteyttä lähimmän rajanylityspaikkana toimivan sataman viranomaisiin ja ilmoitettava aluksen saapumisesta. Ilmoitus matkustajista on tehtävä antamalla satamaviranomaisille luettelo aluksella olevista henkilöistä. Luettelo on toimitettava rajavartijoiden käyttöön viimeistään satamaan saavuttaessa.

Jos kolmannesta maasta tulevan huviveneen on ylivoimaisen esteen takia käytävä muussa satamassa kuin vahvistetussa rajanylityspaikassa, satamaviranomaisten on otettava yhteyttä lähimmän rajanylityspaikkana toimivan sataman viranomaisiin ja ilmoitettava aluksesta.

3.2.7. Näissä tarkastuksissa on luovutettava asiakirja, joka sisältää aluksen tekniset ominaisuudet ja aluksella olevien henkilöiden nimet. Jäljennös tästä asiakirjasta annetaan maahantulosataman ja maastalähtösataman viranomaisille. Aluksen asiakirjoissa on säilytettävä jäljennös tästä asiakirjasta niin kauan kuin alus on jonkin jäsenvaltion aluevesillä.

Rannikkokalastus

3.2.8. Edellä 4 ja 6 artiklasta poiketen, jos rannikkokalastusalus palaa päivittäin tai 36 tunnin kuluessa rekisteröintisatamaan tai johonkin jäsenvaltioiden alueella olevaan toiseen satamaan käymättä kolmannen maan alueella sijaitsevassa satamassa, sen miehistöä ei tarvitse tarkastaa järjestelmällisesti. Tarkastusten tiheyden määrittämiseksi on kuitenkin otettava huomioon laittomaan maahanmuuttoon liittyvä riskiarvio erityisesti, jos asianomaisen jäsenvaltion alue on kolmannen maan rannikon välittömässä läheisyydessä. Henkilöiden tarkastuksia ja/tai alusten fyysisiä tarkastuksia on suoritettava riskiarvion mukaisesti.

3.2.9. Jos rannikkokalastusalusta ei ole rekisteröity jäsenvaltion alueella sijaitsevassa satamassa, sen miehistö tarkastetaan merimiehiä koskevien säännösten mukaisesti.
Aluksen päällikön on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille miehistöluettelossa tapahtuneista muutoksista ja aluksella mahdollisesti olevista matkustajista.

Lauttayhteydet

3.2.10. Jos lauttayhteydellä on satamia kolmansissa maissa, niitä käyttävät henkilöt on tarkastettava. Seuraavia sääntöjä on noudatettava:

a) Jäsenvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan otettava käyttöön erilliset kulkuväylät 8 artiklan mukaisesti.
b) Jalan liikkuvat matkustajat on tarkastettava yksittäin.
c) Ajoneuvojen matkustajat on tarkastettava ajoneuvossa.
d) Linja-autoissa matkustavia lauttamatkustajia on kohdeltava samalla tavalla kuin jalan liikkuvia. Heidän on poistuttava linja-autosta tarkastusta varten.

e) Raskaiden tavara-ajoneuvojen kuljettajat ja heidän apumiehensä on tarkastettava ajoneuvossa. Heidät on periaatteessa tarkastettava erillään muista matkustajista.

f) Tarkastusten nopeuttamiseksi käyttöön on asetettava riittävä määrä tarkastusportteja.

g) Matkustajien käyttämiin kulkuvälineisiin sekä tarvittaessa niiden lasteihin ja muihin kuljetettaviin tavaroihin on kohdistettava satunnaisetsintöjä erityisesti laittomien maahanmuuttajien paljastamiseksi.

h) Lauttaliikenteen alusten miehistöä on kohdeltava samalla tavalla kuin kauppa-alusten miehistöä.

4. Sisävesiliikenne

4.1. 'Ulkorajan ylittävällä sisävesiliikenteellä' tarkoitetaan kaikentyyppisten veneiden ja kelluvien alusten käyttöä elinkeinon harjoittamiseen tai huviveneilyyn joissa, kanavissa ja järvissä.

4.2. Aluksen miehistöön kuuluvilla tai vastaavilla henkilöillä tarkoitetaan elinkeinon harjoittamiseen käytettävien alusten päällikköä ja aluksella työskenteleviä henkilöitä, jotka mainitaan miehistöluettelossa, ja näiden henkilöiden aluksella oleskelevia perheenjäseniä.

4.3. Sisävesiliikenteen tarkastuksiin sovelletaan 3.1 ja 3.2 kohdan asiaankuuluvia säännöksiä soveltuvin osin.

LIITE VII

Eräitä henkilöryhmiä koskevat erityisjärjestelyt

1. Valtionpäämiehet

Edellä 5–11 artiklasta poiketen valtionpäämiehiin ja heidän valtuuskuntansa jäseniin, joiden saapumisesta ja lähdöstä on ilmoitettu rajavartijoille virallisesti diplomaattiteitse, ei saa kohdistaa rajatarkastuksia.

2. Ilma-alusten ohjaajat ja muut miehistön jäsenet

2.1. Edellä 5 artiklasta poiketen henkilöt, joilla on 7 päivänä joulukuuta 1944 tehdyn siviili-ilmailua koskevan yleissopimuksen liitteessä 9 tarkoitettu lentäjän lupakirja tai miehistön jäsenkortti (*Crew Member Certificate*), voivat tehtäviään hoitaessaan ja näiden asiakirjojen nojalla:
– nousta koneeseen tai koneesta jäsenvaltion alueella sijaitsevalla välilasku- tai määrälentoasemalla;
– liikkua sen paikkakunnan alueella, jossa jäsenvaltion alueella sijaitseva välilasku- tai määrälentoasema on;
– siirtyä millä tahansa kulkuvälineellä jäsenvaltion alueella sijaitsevalle lentoasemalle noustakseen sieltä lähtevään lentokoneeseen.
Kaikissa muissa tapauksissa on täytettävä 5 artiklan 1 kohdassa säädetyt vaatimukset.

2.2. Ilma-alusten miehistön tarkastuksiin sovelletaan 6–11 artiklan säännöksiä. Ilma-alusten miehistölle on tarkastuksissa annettava etusija aina kun se on mahdollista. Näin ollen heidät on tarkastettava joko ennen matkustajia tai tähän tarkoitukseen erityisesti varatuissa tiloissa. Edellä 6 artiklasta poiketen satunnaistarkastukset riittävät miehistölle, jonka rajatarkastuksista vastaava henkilöstö tuntee virkatehtäviensä takia.

3. Merimiehet

3.1. Edellä 4 ja 6 artiklasta poiketen jäsenvaltiot voivat sallia merimiesten, joilla on merenkulkijain 19 päivänä kesäkuuta 2003 tehdyn Geneven yleissopimuksen (n:o 185), 9 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyn Lontoon yleissopimuksen ja asiaa koskevien kansallisten säännösten mukaisesti myönnetty henkilöllisyystodistus, tulla jäsenvaltioiden alueelle käymällä maissa sen sataman sijaintipaikkakunnalla, jossa heidän aluksensa poikkeaa, tai lähipaikkakunnilla ilmoittautumatta rajanylityspaikalla edellyttäen, että heidät on merkitty sen aluksen miehistöluetteloon, jolla he palvelevat, ja että luettelo on aikaisemmin toimitettu toimivaltaisten viranomaisten tarkastettavaksi. Erityisesti laittomaan maahanmuuttoon ja turvallisuuteen liittyvän riskiarvion mukaisesti rajavartijoiden on kuitenkin tehtävä merimiehille silmämääräinen tarkastus ennen kuin nämä käyvät maissa.

Jos merimiehen katsotaan vaarantavan yleisen järjestyksen, kansallisen turvallisuuden tai kansanterveyden, häneltä voidaan evätä oikeus käydä maissa.

3.2. Merimiesten, jotka aikovat oleskella satamien lähipaikkakuntien ulkopuolella, on täytettävä 5 artiklan 1 kohdassa säädetyt jäsenvaltioiden alueelle tuloa koskevat edellytykset.

4. Diplomaatti-, virkamatka- tai virkapassin haltijat sekä kansainvälisten järjestöjen jäsenet

4.1. Jäsenvaltioiden tunnustamien kolmansien valtioiden tai niiden hallitusten myöntämien diplomaatti-, virkamatka- tai virkapassien haltijat sekä 4.4 kohdassa mainittujen kansainvälisten järjestöjen myöntämien asiakirjojen haltijat, jotka matkustavat virkatehtävissä, voidaan heidän nauttimiensa erioikeuksien tai -vapauksien perusteella asettaa rajatarkastuksissa etusijalle muihin matkustajiin nähden, vaikka heiltä tarvittaessa vaaditaankin viisumi.
Edellä 5 artiklan 1 kohdan c alakohdasta poiketen edellä mainittujen asiakirjojen haltijoita ei pääsääntöisesti vaadita osoittamaan, että heillä on toimeentuloon tarvittavat varat.

4.2. Jos ulkorajalle saapuva henkilö vetoaa erioikeuksiin, erivapauksiin ja vapautuksiin, rajavartija voi vaatia häntä näyttämään toteen asemansa esittämällä asianmukaiset asiakirjat, erityisesti akkreditoivan valtion myöntämät todistukset tai diplomaattipassin tai muun todisteen. Epäilyttävässä ja kiireellisessä tapauksessa rajavartija voi kääntyä suoraan ulkoasiainministeriön puoleen.

4.3. Diplomaatti- ja konsuliedustustojen akkreditoidut jäsenet ja heidän perheensä voivat saapua jäsenvaltioiden alueelle esittämällä 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun henkilökortin ja rajanylitykseen oikeuttavan asiakirjan. Lisäksi 11 artiklasta poiketen rajavartijat eivät voi evätä diplomaatti-, virkamatka- tai virkapassin haltijalta pääsyä jäsenvaltioiden alueelle kuulematta ensin asianmukaisia kansallisia viranomaisia. Tämä koskee myös tapauksia, joissa asianomaisesta henkilöstä on ilmoitus SIS:ssä.

4.4. Kansainvälisten järjestöjen 4.1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen myöntämillä asiakirjoilla tarkoitetaan erityisesti seuraavia asiakirjoja:

– Yhdistyneiden Kansakuntien kulkulupa, joka myönnetään Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen henkilöstölle Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen New Yorkissa 21 päivänä marraskuuta 1947 hyväksymän erityisjärjestöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti;
– Euroopan yhteisön (EY) myöntämä kulkulupa;
– Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) myöntämä kulkulupa;
– Euroopan neuvoston pääsihteerin myöntämä laillisuustodistus;
– asiakirjat, jotka on myönnetty Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdyn sopimuksen III artiklan 2 kohdan nojalla (sotilashenkilötodistus yhdessä matkamääräyksen kanssa, matkustuslupa tai henkilökohtainen tai yhteinen muuttomääräys), sekä rauhankumppanuuden puitteissa myönnetyt asiakirjat.

5. Rajatyöntekijät

5.1. Rajatyöntekijöiden tarkastuksia koskevat menettelytavat määräytyvät ulkorajavalvontaa koskevien yleisten säännösten ja erityisesti 6–11 artiklan mukaisesti.

5.2. Edellä 6 artiklasta poiketen rajavartijoiden hyvin tuntemat rajatyöntekijät, jotka ylittävät rajan usein saman rajanylityspaikan kautta ja joista ei aiemman tarkastuksen perusteella ole tehty ilmoitusta SIS:ään tai kansalliseen tietokantaan, on tarkastettava vain satunnaisesti sen varmistamiseksi, että heillä on hallussaan voimassa oleva rajanylitykseen oikeuttava asiakirja ja että he täyttävät vaaditut maahantuloedellytykset. Toisinaan nämäkin henkilöt on ilman ennakkovaroitusta ja epäsäännöllisin väliajoin tarkastettava perusteellisesti.

5.3. Edellä 5.2 kohdan säännökset voidaan laajentaa koskemaan muita säännöllisesti rajan ylittäviä henkilöitä.

6. Alaikäiset

6.1. Rajavartijoiden on kiinnitettävä erityistä huomiota alaikäisiin siitä riippumatta, matkustavatko nämä aikuisen seurassa vai yksin. Ulkorajan ylittävät alaikäiset on maahantulon ja maastalähdön yhteydessä tarkastettava samoin kuin aikuiset tässä asetuksessa säädetyn mukaisesti.

6.2. Kun kyseessä on aikuisen seurassa matkustava alaikäinen, rajavartijan on tarkastettava, onko aikuinen alaikäisen huoltaja, erityisesti silloin kun alaikäinen on vain yhden aikuisen seurassa ja kun on vakavaa syytä epäillä, että alaikäinen on viety luvattomasti lailliselta huoltajaltaan (laillisilta huoltajiltaan). Viimeksi mainitussa tapauksessa rajavartijan on suoritettava lisätutkimuksia selvittääkseen, ovatko annetut tiedot epäjohdonmukaisia tai ristiriitaisia.

6.3. Kun kyseessä on yksin matkustava alaikäinen, rajavartijoiden on matkustusasiakirjat ja muut asiaankuuluvat asiakirjat perusteellisesti tarkastamalla varmistuttava siitä, ettei alaikäinen poistu alueelta vastoin huoltajansa (huoltajiensa) tahtoa.

LIITE VIII

Valtio

VALTION LOGO **(Viranomainen)**

_____

Logoa ei tarvita Norjan ja Islannin osalta.

TODISTEEN HYVÄKSYNTÄ LYHYTAIKAISEN OLESKELUN KESTOA KOSKEVAN EDELLYTYKSEN TÄYTTÄMISESTÄ MAAHANTULOLEIMAN PUUTTUESSA MATKUSTUSASIAKIRJASTA

Päiväys_____ kellonaika_____ paikka_____

Allekirjoittanut viranomainen_____

Sukunimi _____ etunimi _____

syntymäaika_____ syntymäpaikka_____ sukupuoli_____

kansalaisuus _____ asuinpaikka _____

Matkustusasiakirja _____ numero _____

myöntämispaikka_____ myöntämispäivä_____

Viisumin nro_____ (tarvittaessa) myöntänyt viranomainen_____

voimassaoloaika (päivinä)_____ myöntämisperusteet_____

Asianomaisen henkilön oleskelunsa kestosta jäsenvaltioiden alueella toimittamien todisteiden perusteella hänen katsotaan saapuneen _____:n (jäsenvaltio) alueelle _____ (päiväys) _____ (kellonaika) _____ (rajanylityspaikka).

Allekirjoittaneen viranomaisen yhteystiedot:

Puh.: _____

Faksi: _____

Sähköposti: _____

Asianomaiselle henkilölle annetaan tämän asiakirjan jäljennös.

Asianomainen henkilö	**Vastaava viranomainen + leima**